ISSN 0235–6368

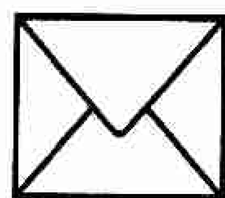
Дім сад город

1997

ЮРИДИЧНІ КОНСУЛЬТАЦІЇ

Можна подарувати у певних розмірах

Після смерті батьків дістав у спадщину садибу з городом 0,45 гектара. Мешкаю у місті. Чи маю право подарувати синові половину хати й половину городу?

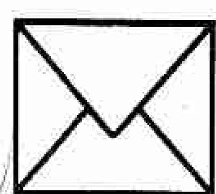
В.Прохорович,
315311, Полтавська обл.,
м.Кременчук,
вул.Ціолковського, 80

Відповідно до закону України «Про власність» кожен громадянин в Україні має право володіти, користуватися і розпоряджатися належним йому майном. Власник має право здійснювати щодо свого майна будь-які дії, що не суперечать закону. Він може використовувати майно для господарської та іншої, не забороненої законом діяльності, зокрема передавати його безоплатно або за плату у володіння і користування іншим особам (ст. 4).

Згідно з Цивільним кодексом (ст.243) за договором дарування одна сторона передає безоплатно другій стороні майно у власність. Якщо предметом дарування є житловий будинок, договір повинен бути нотаріально посвідчений з наступною реєстрацією його у відповідному виконавчому комітеті місцевої Ради.

Отже, Ви можете подарувати будинок, що належить Вам на праві власності будь-якому громадянинові, в тому числі і сину. Тепер щодо земельної ділянки. Згідно із Земельним кодексом України (ст.30) при переході права власності на будівлю (житловий будинок, інші будівлі) разом з цим об'єктом (об'єктами) переходить і право власності або право користування земельною ділянкою без зміни її цільового призначення у розмірі, передбаченому ст.67 Земельного кодексу. Ст.67 передбачає розмір присадибної ділянки в сільському населеному пункті не більше 0,25 гектара, а в селищі міського типу не більше 0,15 гектара. Наявність прописки при здійсненні дій щодо дарування, як умови оформлення договору, законом не передбачена, як і при купівлі будинку для тимчасового проживання.

Оплата роботи у святкові та вихідні дні

Як оплачується робота у святковий та вихідний день? Які свята — як державні, так і релігійні — вважаються неробочими? Якщо святковий день припадає на неділю, чи переноситься вихідний на наступний день?

О.Жовмір,
Львівська обл.,
м.Самбір, вул.Зелена, 20

Відповідно до Кодексу законів про працю (ст.73) святковими днями в Україні є: 1 січня — Новий рік; 7 січня — Різдво Христове; 8 березня — Міжнародний жіночий день; 1 і 2 травня — День міжнародної солідарності трудящих; 9 травня — День Перемоги; 28 червня — день Конституції України; 24 серпня — День незалежності України; 7 і 8 листопада — річниця Великої Жовтневої соціалістичної революції.

Робота також не проводиться у дні релігійних свят: один день (неділя) — Великдень; один день (неділя) — Трійця.

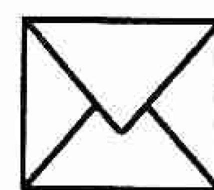
У зазначені дні допускаються роботи, припинення яких неможливе через виробничо-технічні умови (безперервно діючі підприємства, установи, організації), роботи, зумовлені необхідністю обслуговування населення, а також невідкладні ремонтні і вантажно-розвантажувальні роботи. Праця у святкові і неробочі дні оплачується у подвійному розмірі: відрядникам — за подвійними відрядними розцінками; погодинникам — у розмірі подвійної годинної або денної ставки; працівникам, які одержують місячний оклад, у розмірі одинарної годинної або денної ставки понад оклад, якщо робота у святкові дні здійснювалася у межах місячної норми робочого часу, а якщо вона виконувалась понад місячну норму — в розмірі подвійної годинної або денної ставки понад оклад. Оплата проводиться за години, фактично відпрацьовані у святковий і неробочий день. За бажанням працівника за роботу у святкові і неробочі дні може бути наданий інший день відпочинку (ст. 107 Кодексу законів про працю).

Робота у вихідні дні забороняється. Залучення окремих працівників до праці у вихідні дні допускається тільки з дозволу профспілкового комітету підприємства і лише у виняткових випадках, а саме: для відвернення громадського або стихійного лиха, виробничої аварії та негайного усунення їхніх наслідків; для відвернення нещасних випадків, загибелі чи псування державного і громадського майна; для виконання невідкладних, заздалегідь не передбачених робіт, від негайного здійснення яких залежить нормальна робота підприємства; для виконання невідкладних вантажно-розвантажувальних робіт.

Залучення працівників до роботи у вихідні дні здійснюється за письмовим наказом власника (роботодавця). Праця у вихідний день може компенсуватися за згодою сторін наданням іншого дня відпочинку або у грошовій формі в подвійному розмірі за тими ж правилами, що і робота у святкові та неробочі дні.

У випадках, коли святковий або неробочий день збігається з вихідним, останній переноситься на наступний день після святкового або неробочого (ст.67 КЗПП України).

Право на земельну ділянку

Живемо в селі, обоє працюємо. Біля нас живе син з невісткою, котрі тимчасово не працюють. Користуємось земельною ділянкою площею 0,45 га та за межами села ще маємо 0,15 га. Всі мешкаємо в одному подвір'ї, господарський номер виписано на мене як на голову сім'ї.

Відповідно до Цивільного кодексу України наш син має право отримати земельну ділянку під будівництво. Дайте, будь ласка, відповідь, чи має право наш син отримати земельну ділянку для підсобного господарства хоча б у розмірі 0,15 га.

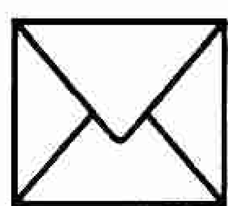
Сім'я ***Шевчуків,***
Чернівецька обл.,
Сокирянський р-н,
с.Романівці

Згідно із Земельним кодексом України (ст.6) громадяни України мають право одержати у власність земельну ділянку для ведення селянського (фермерського) господарства, особистого підсобного господарства, будівництва та обслуговування житлового будинку і господарських будівель (присадибна ділянка), садівництва, дачного і гаражного будівництва. Згадані земельні ділянки в межах норм, передбачених Земельним кодексом, надаються громадянам безкоштовно.

Отже, Ваш син, як громадянин України, має право одержати у власність будь-яку із згаданих видів земельних ділянок. Для цього необхідно звернутись із заявою до сільської Ради за місцем проживання (ст.17 Земельного кодексу). У заяві зазначаються бажані її розмір й місце розташування, мета використання. Сільська Рада у місячний термін повинна розглянути заяву і ухвалити відповідне рішення (ст.19 Земельного кодексу). Право власності на земельну ділянку виникає після встановлення меж земельної ділянки в натурі (на місцевості) і одержання документа, що засвідчує це право (ст.22 Земельного кодексу).

Ваш син, якщо він одружений (має сім'ю), має право утворити окреме самостійне господарство і вести особисте підсобне господарство. Для цієї мети він може одержати земельну ділянку розміром до 0,6 гектара. Як ділянка для будівництва та обслуговування будинку і господарських будівель (присадибна ділянка), так і земельна ділянка для ведення особистого підсобного господарства повинні використовуватись за призначенням, тобто і забудовуватись, і під сад-город. За відсутності необхідних коштів можна скористатись державним кредитом, який надається забудовникам.

Який порядок приватизації дачних земельних ділянок?

Мова йде про приватизацію дачних земельних ділянок, розташованих на землях с.Макалевичі Радомишльського району Житомирської області на відстані 8 км від села. Селищна рада ухиляється від поставленого запитання, посилаючись на те, що немає землеміра у штаті, а також на відсутність приватизаційних бланків і несплату нами податку самообкладання (2 грн. на рік з кожного дачника). Але яке відношення мають дачники до місцевого податку самообкладання? Ми не користуємося ні дорогами, ні магазинами, ні іншими підприємствами соцпобуту селища, перебуваючи на повному самообслуговуванні.

Є.О.Строчкін,
голова садівничого товариства працівників заводу ім.Артема

Згідно з Декретом Кабінету Міністрів України «Про приватизацію земельних ділянок» громадянам безкоштовно передаються у власність земельні ділянки, надані їм раніше для окремих видів використання, в тому числі і для садівництва. Передача земельних ділянок у власність здійснюється безкоштовно тільки один раз по кожному із видів землекористування (для ведення особистого підсобного господарства, будівництва житлових будинків, господарських споруд, дач,гаражів, садівництва) без зміни їхнього цільового призначення. Розмір земельної ділянки, що передається у власність (приватизується) для ведення садівництва, не може бути більше 0,12 гектара. Питання про приватизацію земельних ділянок, наданих для садівництва, розв'язується відповідними Радами за місцем розташування цих ділянок. Підставою для прийняття ухвали є заява громадян та матеріали, що підтверджують розмір земельних ділянок. Їхні межі на місцевості встановлюють землевпорядні органи на замовлення місцевої Ради. Якщо при цьому будуть виявлені розбіжності у даних про розміри земельних ділянок,переданих у власність, з фактичними розмірами, остаточний розмір таких ділянок визначає місцева Рада.

Документом, що підтверджує право приватної власності на відповідну земельну ділянку, є Державний акт на право власності на землю, який видається і реєструється відповідною Радою. Щодо місцевого податку(самообкладання), то він до садівничого товариства не має ніякого відношення(за умови, що це товариство розташоване за межами населеного пункту). Благоустрій забезпечується (фінансується) в населеному пункті за рахунок місцевого податку. В садівничому товаристві для цього існують так звані цільові внески садівників.

І.Миронець,
юрист

Дім сад город 6 1997

Щомісячний виробничо-практичний журнал
Засновник — трудовий колектив редакції
Зареєстрований Держкомпреси України, серія КВ, № 809 від 07.07.94 р.
Видається з січня 1989 р.

Обережно —

До уваги Товариства

Проблема підробок торговельних марок і товарів дуже актуальна нині, коли крамниці та ринки заповнені товарами із ближнього та далекого зарубіжжя, і нам, звиклим за десятиріччя до нудотної одноманітності полиць радянських магазинів, дуже важко розібратися у цьому розмаїтті. Офіційні органи також не встигають ані із законодавчою базою, ані з організацією системи заходів для боротьби з підробками.

Підробки ніколи не бувають кращі від оригіналу, бо сили, досвід, знання, витрачені на винайдення і виробництво справжнього товару справжньою фірмою-виробником, незрівнянно більші, ніж зусилля фальсифікаторів, які користуються підручним матеріалом, не заглиблюючись особливо в технологію. Підробка небезпечна з двох причин: по-перше, підриває престиж справжнього товару і фірми, а по-друге, через низьку якість загрожує здоров'ю, а іноді й життю споживача.

Зірковий час голландської фірми з селекції овочів «Нюнемс Заден», вочевидь, настає саме зараз, коли її продукт — огірок Паркер — подолав рубіж простого сорту і став «королем» на овочевому ринку України, заслужено користуючись дуже великим попитом.

Це підтверджують спроби наших конкурентів рекламувати свій товар на такий кшталт: «це такий самий, як Паркер», «Маринда раніше Паркера», або «Ви знаєте, у мене скажений успіх на голландських огірках (але не називають сорт, читай — Паркер), спробуйте Альвін (сорт, котрий через невідповідність типу плода українському ринку не можна ставити в один ряд з Паркером).

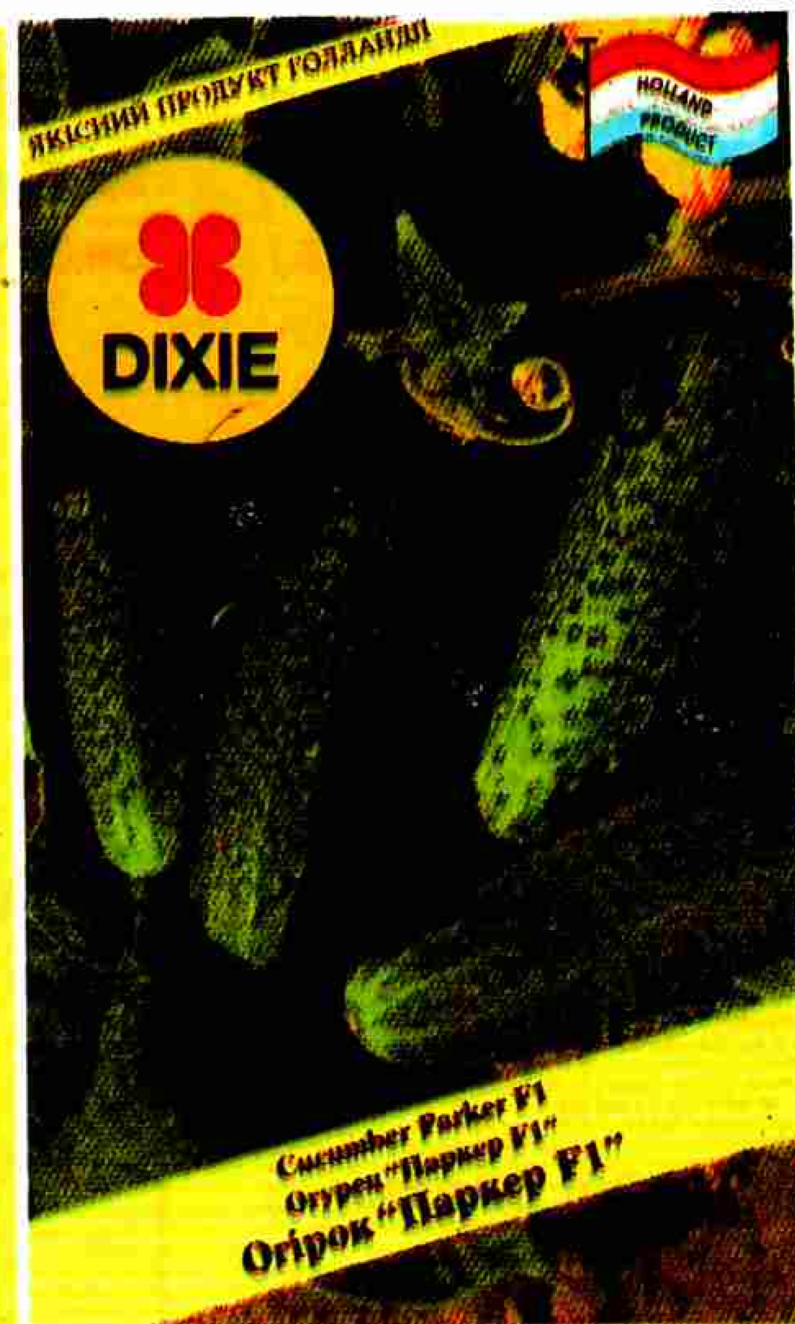
Робота конкурентів під Паркер не дуже небезпечна, бо літо (урожай) все ставить на свої місця. Паркер, як завжди, на троні, а обурені городники розривають рекламні проспекти з обіцянками «як Паркер», «краще Паркера» і присягаються більше ніколи не вірити словам. Але... настає новий сезон і все повторюється: нові люди ловляться на обіцянки «краще Паркера» і низькі ціни.

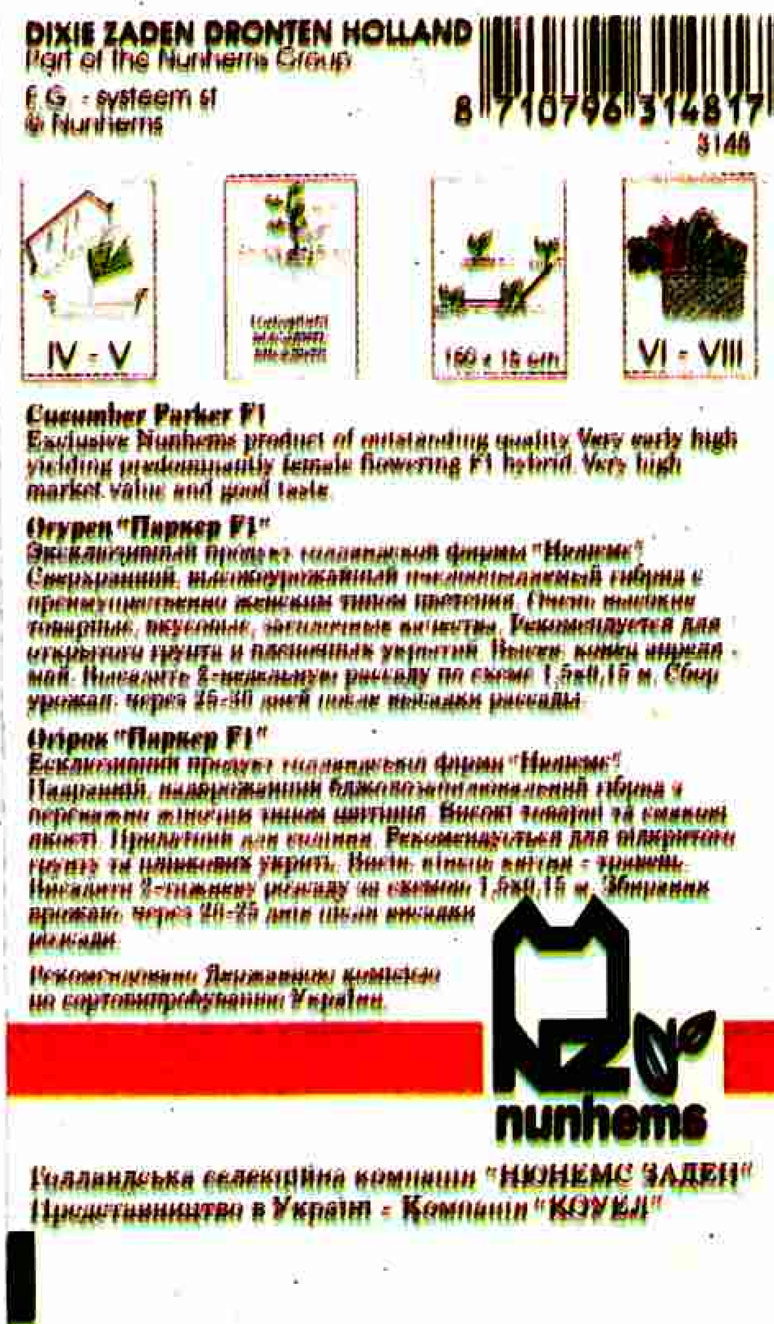
Набагато небезпечніші прямі підробки, коли в пакети розфасовують насіння, яке не має нічого спільного з Паркером, але на упаковці ставлять штамп «Паркер». Такі факти завдають великої шкоди репутації фірми, з ними необхідно боротися усіма передбаченими законом засобами.

Щоб запобігти цьому, повідомляємо: голландська фірма «Нюнемс Заден» пропонує насіння гібрида огірка Паркер F_1 у білих тришарових фольгованих пакетах з оранжевою смугою з чорним лого і текстом розміром 165x125 мм. Пакети запаяні спеціальною фасувальною машиною без малюнка на тепловому пресі. У пакеті 1000 насінин (а не інша кількість), забарвлених в оранжевий або рожевий колір.

Фірма «Діксі» пропонує насіння Паркера у невеличких тришарових кольорових упаковках розміром 114 x 76 мм з текстом трьома мовами: англійською, російською, українською. У пакеті 20—25 насінин, забарвлених у ті ж кольори.

Представником в Україні є українська фірма «Коуел», котра отримала ексклюзивне право на торговельні марки фірми «Нюнемс Заден». Усі торговельні марки (назва фірми, назви сортів) захищені в Україні відповідними патентами. Використовувати торговельні марки та назви і перефасовувати насіння заборонено. Фірма, яка бажає цим займатися, повинна звернутися за

У таких міні-упаковках розфасований Паркер

Компанія «Коуел» — офіційне представництво в Україні «Нюнемс Заден» та «Оранжебанд» — «Діксі Заден», Голландія.

nunhems

підробка

охорони прав споживачів

офіційним дозволом. Ніхто в Україні й близькому зарубіжжі не має ліцензії на перефасовування.

Тож повідомляємо і застерігаємо: насіння огірків Паркер F_1, яке пропонує черкаська фірма «Сортове насіння», не відповідає оригіналу і є відвертою фальсифікацією. Замість Паркера використовується дешеве насіння нікому не потрібного сорту Parisian, він же Vert petit de Paris, проданого згаданій черкаській фірмі голландською фірмою «Bakker Brothers». Характерно, що в контракті між цими фірмами зазначено огірок Паркер, а в мішках, у яких «Сортове насіння» пропонує Паркер, лежать етикетки сорту Parisian. Цей сорт чорношипний, а Паркер — білошипний; достигає на два тижні пізніше, ніж Паркер; це сорт, а не гібрид і зареєстрований у Європейському співтоваристві як такий, що не має авторських прав; плоди вкорочені, з великими горбками (низька товарність).

Городники, господарства, фермери, котрі придбали насіння у фірми «Сортове насіння», можуть звернутися до Товариства охорони прав споживачів або подати в суд на цю фірму за підробку, бо вони будуть вкрай розчаровані тим, що марно втратять сезон. А 250 кг по 1 г — 200—250 тис. ошуканих.

Щоправда, їх буде трохи менше, бо ми придбали 10 кг такого насіння, щоб мати речові докази в суді. Тож маємо 10 кг незабарвленого насіння, яке ми залишимо в музеї фірми «Нюнемс» як експонат нецивілізованої конкурентної боротьби .

Оригінальне насіння гібрида Паркер F_1 фірми «Нюнемс Заден» у цьому році забарвлене в оранжевий колір. Отже, спроба вінницької фірми «Семко-Вінниця» продавати Паркер зеленого кольору прирікає усіх, хто придбає таке насіння, на втрати врожаю і, власне, сезону. На жаль, встановити сортність цієї підробки нам не вдалося.

Офіційна заява

Купуйте Паркер лише у фірменій упаковці «Нюнемс» або «Діксі», завареній тепловим пресом. За будь-які інші упаковки фірма «Нюнемс Заден» не відповідає, бо вони не є нашим продуктом. Уникайте підробок, вимагайте оригінальні пакети, в разі потреби звертайтеся до Товариства охорони прав споживачів. Надсилайте нам фальшиві упаковки, документи, на підставі яких ми можемо подавати в суд на фальсифікаторів.

Нас може врятувати від підробок швидка зміна сортів. Звичайно фальсифікатори не встигають за швидкими змінами пропозицій на ринку. Повідомляємо, що наш новий гібрид Аякс, зберігаючи основні якості Паркера, ще ранньостигліший і дає у перший тиждень плодоношення вдвічі більший урожай.

Панове, що полюбляють Маринду, зверніть увагу на Криспіну F_1 («Нюнемс Заден») — партенокарпік типу Паркера для плівкових укрить, дуже ранній, товарність має на порядок вищу, ніж сорти конкурентів, а шкірочка у плодів (увага, гурмани!) ніжніша, ніж у Паркера. Вартість насіння цілком порівнянна з вартістю «дешевих» сортів конкурентів.

Ще раз нагадуємо, що огірок Паркер — гібрид першого покоління, тому, якщо висівати зібране насіння, хорошого врожаю не буде, бо в потомстві відбувається розщеплення ознак, що призводить до зниження продуктивності, виродження плодів тощо.

Отож, ми вітаємо здорову конкуренцію і чесних конкурентів, але попереджаємо: з будь-якими спробами фальсифікації, підробок і брудної конкуренції будемо рішуче боротися, використовуючи усі законні засоби.

С.Г.Єфімкін,
офіційний представник фірми «Нюнемс Заден» (Голландія)

Огірок «Паркер»

Дербентська — озима форма ранньої капусти

Із задоволенням читаю в журналі рубрику «Щедра грядка». Багато нової й цікавої інформації було про капусту білоголову у статтях доктора с.-г. наук О.Ю.Барабаша. Щоправда, у них нічого не сказано про озиму ранню капусту Дербентська, можливо, вона районована тільки в південних областях України. А прочитати про неї було б цікаво багатьом читачам. Такий висновок зробила після того, як у «ДСГ» минулого року надрукували моє оголошення про реалізацію насіння цієї капусти і отримала багато листів із запитанням: яка ж вона насправді — рання чи зимова? Отож хочу поділитися досвідом з читачами «ДСГ».

Сорт Дербентська належить до озимої форми ранньої капусти. За правильної агротехніки вирощування уже в травні можна мати готову продукцію. Головки конічної форми, верхнє листя зелене. Фермерам вирощувати Дербентську, можливо, й недоцільно, бо головки не дуже щільні і рідко важать більше 800 г. Крім того, вони швидко втрачають товарний вигляд, в'януть. Але для городян, які не мають змоги виростити у квартирі повноцінну розсаду і часто бувати на своїй ділянці, цей сорт може стати в пригоді.

Висіваю насіння капусти в середині серпня у борозни завглибшки 20—25 см. Перед цим вношу по 5—6 кг перегною та піввідра попелу на 1 кв.м і глибоко перекопую грунт.

Розсаду регулярно поливаю, прополюю, а якщо вона загущена, — проріджую. Коли у рослин сформується 8—10 листочків, розсаджую їх, попередньо добре поливши грядку. Розсаду бажано підкопувати із грудкою землі, щоб не пошкодити корінці. Обриваю нижні листочки і висаджую в ямки на глибину до першого листка. Зробити все це потрібно до кінця вересня, щоб розсада встигла прижитися. Якщо погода суха, слід через 2—3 дні поливати рослини і розпушувати грунт. Перед похолоданням треба обов'язково підгорнути їх якомога вище перегноєм із землею (3:1), а зверху накрити плівкою, найкраще нетканою (якщо вдасться її дістати), яка пропускає вологу.

Якщо виникнуть проблеми з плівкою, можна висадити розсаду на постійне місце не восени, а навесні. Одного року кінець лютого був надто теплий, і я великі рослини залишила під плівкою, а маленькі висадила на нове місце без укриття. Коли у березні температура знизилася до мінус 10-12°С, побоювалася, що рослини загинуть. І справді вони довго були пригнічені, мали синьо-фіолетове забарвлення, однак усі вижили. Щоправда, урожай достиг на 2—3 тижні пізніше, ніж у тих, які були вкриті.

Приваблює Дербентська ще й тим, що значно легше виростити власне насіння цього сорту порівняно з іншими ранніми сортами. На насіння висіваю капусту у другій декаді червня в грунт, перед морозами кущі підгортаю і зверху накриваю плівкою. Навесні вони зацвітуть. Як тільки-но зав'яжуться стручки, 2—3 рази обприскую проти попелиці розчином соди (столова ложка без верху на літр води).Коли достигне третина плодів на кущі, виривак його й кладу для дозрівання на паперовий мішок, а через 2—3 тижні обмолочую.

З ранніх сортів капусти я вирощую Червневу, Димерську 7, смакові якості яких, на мій погляд, вищі, але надранній урожай дає саме Дербентська, до того ж з мінімальними затратами. Можливо, цей сорт придатний для вирощування і в інших регіонах України, бо зима у степовому Криму холодна, без снігу, з сильними вітрами. Було б цікаво ознайомитися з досвідом інших аматорів, а також прочитати коментар фахівців.

Н.А.Буря,
334900, Крим,
м.Красноперекопськ, а/с 144

Білоголова капуста **Дербентська** місцева поліпшена належить до західноєвропейської групи, сортотип — Бичаче серце. Сорт виведено на Дербентській дослідній станції виноградарства і овочівництва. Ранньостиглий, досить морозостійкий і стійкий проти стрілкування. За сприятливих умов його можна вирощувати в зимовій культурі, вегетаційний період у такому разі становить 7,5—8 місяців. Коли ж його висаджують навесні, головки схильні до розтріскування. Достигають вони дружно, важать в середньому 1—2 кг, щільність середня. Забарвлення перерізу головки біложовте, жовтувате й жовто-зелене, поверхня головки біля основи складчаста.

Смакові якості добрі. Головки містять близько 7,1% сухої речовини, 3,33% — цукрів, 29,4—35,6 мг% аскорбінової кислоти.

Для транспортування головки малопридатні. Споживають їх свіжими у весняно-літній період.

Сорт був районований у Кримській області з 1961 р., але згодом (у вісімдесяті роки) його зняли з районування. Отже, станція-оригінатор, яка вирощувала елітне насіння, більше не займається ним і Дербентська місцева продовжує існування лише зусиллями городників-аматорів.

Як захистити помідори від фітофторозу

Фітофтороз — небезпечне захворювання помідорів. Протягом кількох днів він здатний знищити весь урожай. Спочатку на листках і стеблах з'являються коричневі плями, а під шкірочкою плодів — бурі, розмиті. Ці плями увесь час збільшуються. Ураження рослин фітофторозом посилюється за надмірної вологості, різких перепадів температури, в загущених посівах, а також коли помідори вирощують поряд з картоплею (у цих культур спільні шкідники й хвороби).

Я багато років вивчав спеціальну літературу, випробовував різні способи захисту рослин від фітофторозу, радився з досвідченими городниками. Все це дало відчутний результат: 170 сортів помідорів, які я вирощую, практично не хворіють. Вирощені мною кущі плодоносять до осінніх заморозків у відкритому грунті. За останні 6—7 років спалахів фітофторозу я не помічав, хоча на сусідніх ділянках він тотально знищує плоди помідорів й істотно знижує урожай та якість картоплі.

А тепер коротко розповім про ті агротехнічні заходи, які я застосовую для профілактики і захисту рослин від фітофторозу.

Знезаражую насіння перед сівбою в 1%-ному розчині марганцевокислого калію протягом 20 хв.

Грунт під помідори готую з осені. Вношу трирічний компост, що складається з бур'яну, різних відходів та курячого посліду (збираю його у три бетоновані ями місткістю 1,5 м^3 кожна).

Висаджую розсаду і вирощую помідори за методом І.Маслова. Всі високорослі сорти формую в одно- чи двостебловий кущ з обов'язковим пасинкуванням (поки пасинок коротший 5 см). Рослини вирощую на шпалері. Відстань між рядами — 1 м.

Обов'язково в міру росту куща обрізую по одному — два нижніх листки, і так до першої китиці з плодами. Після обрізування листя і пасинкування обприскую рослини фунгіцидами. Місця висаджування розсади мульчую сіном або свіжоскошеною травою без насіння.

Вперше обприскую фунгіцидами через три тижні після висаджування розсади на постійне місце з ручного обприскувача ОГ-202. Ні в якому разі не можна використовувати для обробки отрутохімікатами кущів помідорів відро і віник (мушу зазначити, що через простоту і доступність цей спосіб дуже поширений серед сільського населення). Така обробка лише завдає шкоди, бо фунгіциди стікають на землю і накопичуються в ній, а не вкривають усю рослину тонкою плівкою, що дуже важливо!

Для хімічного захисту використовую такі фунгіциди: полікарбацин, хлорокис міді і медекс. Замість полікарбацину можна застосовувати бордоську рідину, але правильно приготовану.

Чергую фунгіциди, щоб у грибів фітофтора не було звикання до них, а в рослинах не накопичувалися шкідливі речовини. Головне — рівномірно та дрібнодисперсно обприскати весь кущ, не допускаючи стікання розчину на землю. Слід враховувати, що після обприскування не повинно бути дощів протягом трьох-чотирьох днів; якщо ж станеться не так, обробку доведеться повторити.

Названі мною фунгіциди - контактної дії, тобто такі, що перешкоджають проникненню гриба всередину рослини через ранки, проколи (від попелиці, колорадського жука або будь-якого механічного пошкодження). Тому не слід чекати спалаху хвороби, необхідно запобігати їй. Захисна дія цих препаратів — 10—14 днів. Після цього треба знову провести обробку. До найнебезпечнішого періоду дії фітофторозу, який орієнтовно починається з 20 липня, необхідно тричі повторити обробки фунгіцидами, останню (четверту) — приблизно 25 липня. Врахуйте, що після останнього обприскування не можна вживати помідори в їжу протягом 20 днів.

Якщо після цих заходів все ж з'являються ознаки фітофторозу, потрібно обрізати пошкоджені листки та обробити всі рослини настоєм часнику з марганцевокислим калієм (півтори склянки м'язги часнику і півтора грама марганцевокислого калію на 10 л води — по півлітра на одну рослину).

Необхідно також своєчасно збирати і захищати від хвороби всі зелені плоди.

Коли на листках і стеблах рослин масово з'являються ознаки фітофторозу, а також якщо температура вночі знижується до плюс 10°С і менше, плоди, під шкірочкою яких немає плям, можна й потрібно врятувати. Для цього підігрійте воду до плюс 60-65°С і покладіть у неї помідори на дві хвилини, а потім розкладіть для дозарювання в теплому місці з температурою 20—25°С.

Буду радий, якщо мої спостереження і поради стануть у пригоді городникам-аматорам.

В.В.Седнєв,
м. Львів-41, а/с 6237

Служба взаємодопомоги

Хочу розвести корзу

Дуже хочу розвести рослину, яку у нашому селі називають корзою. Можливо, вона має іншу наукову назву. Рослина подібна до ріпака, цвіте жовтими квіточками, потім з'являються стручки, неначе у висадках капусти, і зернятка теж схожі на капустяні. Це невибаглива рослина, яку не уражують хвороби.

У нас на Полтавщині корза була дуже поширена до Великої Вітчизняної війни. Пам'ятаю, як мої батьки засівали нею 2—3 сотки городу, а восени вимінювали її на олію.

Якщо хтось має інформацію щодо цієї рослини, прошу поділитися.

О.І.Василенко,
Полтавська обл.

***

Хотіла б прочитати на сторінках «ДСГ» про сорт помідорів Ред Глоуд. Хто вирощує його — відгукніться!

Л.О.Квасникова,
Полтавська обл.,
м.Кременчук

***

Овочівників-аматорів, які вирощують помідори сортів Жираф, Дружок, Рокко, Шедевр, прошу поділитися на сторінках «ДСГ» досвідом тривалого їх зберігання.

П.М.Титаренко,
Полтавська обл.,
смт Оржиця

Нові сорти редьки лобо

***В** останні роки значно розширився асортимент свіжих овочів,зокрема коренеплодів, які мають високі смакові властивості і користуються попитом населення.*

Численні письмові джерела народів Китаю, Індії, Персії, Греції, Єгипту, Риму свідчать, що людство вже давно знало й споживало багато корисних овочевих рослин, які нині малопоширені. До таких в Україні належать і східні редьки — лобо та дайкон. Їх культивують переважно на Далекому Сході, у Казахстані, Узбекистані, Китаї, Кореї та Японії, а в Україні вони майже невідомі через відсутність сортів та насіння.

За поживними і смаковими якостями східна редька лобо займає проміжне місце між європейськими редьками і редисками.Вона досить соковита і не така гостра, як наша звичайна зимова редька, взимку та рано навесні стає для людини незамінним джерелом аскорбінової кислоти. Смакові якості її зумовлені наявністю вільних амінокислот, ферментів, великої кількості калію, які сприяють виведенню лишків води з організму.

Селекціонери Інституту овочівництва і баштанництва Української академії аграрних наук після тривалої роботи з генетичним матеріалом китайської редьки лобо створили і передали в 1996 р. на держсортовипробування два сорти лобо — Лебідка і Трояндова.

Сорт Лебідка придатний до тривалого зберігання, середньостиглий, період від масових сходів до одержання господарсько-цінних коренеплодів становить близько 90 днів, від висаджування насінників до достигання насіння — 95 днів. Коренеплід вирівняний, стійкий проти стеблування, завдовжки до 10, діаметром близько 9 см, округло-овальний, білий, в середині з світло-зеленою головкою, забарвлення м'якуша привабливе, форма денця конічна. Коренеплід заглиблюється в грунт на чверть своєї довжини.

У коренеплодах сорту Лебідка міститься сухих речовин 9,94 %, загальних цукрів — 3,52%, вітаміну С — 28,85 мг%, нітратів — 2026 мг/кг сирої маси.

Товарна урожайність — 750—810 ц/га, потенційна значно вища, товарність — понад 80%.

Сорт Трояндова середньостиглий, характеризується високою адаптивною здатністю, врожайністю, доброю якістю продукції, підвищеним вмістом аскорбінової кислоти, стійкістю проти стеблування та захворювань під час зберігання.

Вегетаційний період (від масових сходів до досягнення господарської цінності) триває близько 85 днів, а від висаджування насінників у грунт до достигання насіння — 92—96 днів.

Коренеплоди гладенькі, овальні, рожево-червоні, завдовжки близько 11, завтовшки — 12 см. Головка коренеплода опукла, рожево-зеленого забарвлення, м'якуш всередині біло-рожевий, досить привабливий на вигляд. Заглиблюється в грунт на третину довжини коренеплода.

Біохімічні аналізи свідчать, що коренеплоди сорту Трояндова містять сухих речовин 11,3 %, загальних цукрів — 4,18 %, вітаміну С — 29,5 мг%, нітратів — близько 1084 мг/кг сирої маси. Товарність — понад 82,5 %, урожайність — 650 ц/га і вище, середн маса коренеплода — до 700 г.

Насіння обох сортів висівають влітку на грядках окремими ділянками або після збирання ранньостиглих овочевих культур. Вирощувати їх можна і як ущільнювач у міжряддях картоплі, цибулі, ранньої капусти, огірків. Фермери, городники та овочівники-любителі можуть отримувати максимум коренеплодів лобо з мінімальної площі.

Висів насіння зазначених сортів у ранньовесняні та підзимові строки не дає можливості одержати товарні коренеплоди, бо в умовах довгого світлового дня і підвищених температур рослини швидко стеблують.

Восени, взимку та навесні завдяки вирощуванню сортів Лебідка і Трояндова споживачі завжди можуть мати до столу смачні страви, виготовлені з самого лобо чи з іншими овочами.

До столу коренеплоди лобо подають сирими, вареними, маринованими, тушкованими та консервованими. Особливо смачні вони у свіжому вигляді, коли з них готують страви за відповідними рецептами.

Нині в Україні серед столових коренеплодів східні редьки ще не займають чільного місця, але найближчим часом сорти лобо Лебідка та Трояндова вирощуватимуть, особливо в приміських зонах, на значних площах. Насіння цих сортів для вирощування на присадибних і дачних ділянках можна буде придбати восени поточного року в Інституті овочівництва і баштанництва за адресою: 312155, Харківська область, Харківський район, п/в Селекційне.

В.Кравченко,
доктор с.-г. наук,
член-кор. УААН,
М.Скляревський,
ст.наук.співроб.,
Т.Горова,
доктор с.-г. наук,
Інститут овочівництва і баштанництва УААН
І.Борисенко,
заступник начальника управління впровадження і маркетингу УААН

Багатьох читачів цікавить, яка різниця в поняттях супереліта, еліта та сорт, чому вчені рекомендують садити елітну картоплю.

Відповісти на ці питання ми попросили доктора сільськогосподарських наук Андрія Антоновича Осипчука, який займається селекцією картоплі. Ось що він розповів.

Елітна картопля – найурожайніша

Коли створюється сорт, він має притаманні лише йому особливості. Однак у процесі його використання ці властивості втрачаються, в основному через вірусні захворювання, тому через певний період потрібно відтворювати сорт, інакше він вироджується. В Україні існує система господарств, які займаються насінництвом. Не вдаючись у подробиці, відзначимо, що сортову чистоту підтримують використанням методу меристеми. Верхівкову частину бруньки (меристему) вміщують у пробірку і, підтримуючи певний температурний, світловий режими тощо, вирощують мікробульби даного сорту, звільнені від вірусних, грибкових та інших інфекційних захворювань. Це і буде супер-супереліта сорту. Якщо посадити такий насіннєвий матеріал, через рік із супер-супереліти одержать супереліту сорту, а ще через рік — еліту.

Саме на стадії еліти всі насінницькі господарства світу реалізують картоплю для садіння. Елітна картопля вільна від захворювань. Найдоцільніше використовувати саме її, бо такий садивний матеріал дає найвищі врожаї. У розвинутих зарубіжних країнах висаджують лише елітну картоплю і завдяки цьому одержують дуже високі врожаї. Наприклад, у Голландії урожай з сотки картоплі становить майже тонну! Звичайно, за умови використання прогресивних інтенсивних технологій.

Городників-аматорів цікавить і таке питання: скільки років доцільно використовувати еліту та як швидко вироджуються сорти картоплі в Україні?

Зауважу, що кожний рік висаджування картоплі в картоплярстві називають репродукцією. Щоб мати найвищі врожаї, доцільно використовувати на Поліссі (найбільш сприятлива для картоплярства зона) 5 репродукцій, тобто садити еліту 5 років, у зоні Лісостепу — 3 роки, а в південних районах України — лише 1—2 роки. Після цих строків сорт швидко вироджується, уражується вірусними, а потім грибковими та іншими хворобами. Дбайливим веденням картоплярства, добором найбільш продуктивних кущів можна подовжити високоефективне вирощування картоплі ще на два-три роки. Подальше використання репродукцій призводить до значного зниження врожаю.

Бесіду провів кореспондент журналу «Дім, сад, город»
Павло Філімончук

Звідкіля походить сорт Синьовічка

Мене давно цікавить картопля сорту Синьовічка. В енциклопедичному довіднику не знайшов про неї ніяких відомостей. За поясненням звернувся до вчених, які займаються картоплярством. Ось якою була відповідь.

В Україні існує багато місцевих сортів, які називаються Синьовічкою. Тож, якщо вічка в картоплі сині, це і є Синьовічка. Неважко знайти такі місцеві сорти майже в кожній області.

Така відповідь мене не задовольнила і якось, перебуваючи в Інституті картоплярства, розташованому у Бородянському районі Київської області, в селищі Немішаєве, задав це запитання селекціонерові, доктору сільськогосподарських наук Андрію Антоновичу Осипчуку. Він роз'яснив, що Синьовічка - сорт німецького походження Імператор Ріхтера, на його основі й виникли численні місцеві сорти. Хто вирощував цю картоплю, знає про її високі смакові якості. Чи не єдиним недоліком її є те, що вона погано зберігається, гниє.

За останні роки, особливо в південних районах, Синьовічка почала вироджуватися. Нещодавно я одержав листа з Криму, в якому повідомлялося, що Синьовічка не сходить, дає ниткоподібні паростки. Це незаперечний доказ виродження. З власного досвіду знаю, що багато аматорів і на Черкащині відмовляють я від неї через низьку врожайність. Як не прикро, але Синьовічка поступово вироджується.

П.Філімончук

Післяжнивні посіви сидератів – найдешевше добриво

Остання декада липня і перша половина серпня — найкращі календарні строки для післяжнивних посівів. Після збирання врожаю ранніх зернових, картоплі та деяких овочів залишається 70—80 днів з активними температурами, яких цілком достатньо для вирощування рослин на зелений корм, сидератів та окремих овочевих культур.

Використання післяжнивних посівів дає змогу збагатити раціон тварин соковитими поживними кормами, подовжити зелений конвеєр до самих заморозків і завдяки цьому зберегти запас кормів на стійловий період.

Крім того, в умовах економічної кризи, коли мінеральні добрива придбати важко, найдешевшим засобом підвищення родючості грунту як у колективних господарствах, так і на присадибних та дачних ділянках є використання післяжнивних культур на сидерати, особливо в роки, коли достатньо запасів вологи в грунті.

На площах, які звільнилися від попередньої культури і не відводяться під озимину, проводять відповідну підготовку грунту. Після стерньових попередників — це мілка оранка на глибину 16—18 см полицевими лущильниками або плугами з одночасним боронуванням і, якщо можливо, прикотковуванням. Після збирання ранньої картоплі та інших просапних культур обмежуються поверхневим обробітком грунту.

Підготовка грунту повинна забезпечити якісний висів насіння післяжнивних культур на задану глибину і отримання повноцінних сходів. В разі потреби перед сівбою та після неї його додатково ущільнюють кільчасто-шпоровими або водоналивними котками.

На присадибних і дачних ділянках після збирання врожаю прибирають післяжнивні рештки і використовують їх для приготування компостів. На городі не треба нічого спалювати, краще всі рештки прикопувати в грунт або переробляти на компости. Це додаткове добриво. Якщо на городах вирощували просапні культури, грунт розпушують мілко, на 6—7 см, культиватором або сапкою. Ділянку вирівнюють бороною чи граблями.

Для післяжнивних посівів, які планують використати на зелений корм та осінній випас, потрібно добирати холодостійкі культури з коротким вегетаційним періодом. Це насамперед горохо- та вико-вівсяні суміші, редька олійна, капуста кормова, амарант, куузіку, турнепс, ріпак озимий, ріпак у суміші з житом, жито, озима пшениця.

Одночасно з висівом післяжнивних культур для належного росту вегетативної маси рослин потрібно вносити з розрахунку на сотку 40—50 г аміачної селітри або 30—40 г карбаміду.

Післяжнивні посіви, згодовані восени худобі, залишають у грунті кореневі рештки, кількість яких така ж, як і вегетативної маси. Такі культури частково виконують функцію сидератів, збагачуючи грунт органічними речовинами та підвищуючи його родючість.

На великих площах для післяжнивних посівів на зелене добриво восени краще використовувати гірчицю білу та редьку олійну, а на городах та дачних ділянках, крім згаданих культур, як сидерати доцільно висівати горох і квасолю. Вони додатково збагачують грунт азотом. Норма висіву насіння гірчиці — 0,3, редьки олійної — 0,5, гороху — 3,0, квасолі — 2—3 кг на сотку. Гірчицю, редьку і горох сіють суцільним способом, рівномірно розкидаючи насіння на ділянці. Квасолю висаджують широкорядним способом з міжряддями 35—40 см і відстанню 15 см між гніздами в рядку. У кожну лунку вкидають по 3—4 квасолини. Глибина загортання насіння гірчиці та редьки 1—2, гороху і квасолі — 3—4 см.

Вегетативну масу післяжнивних культур, передбачених для використання на зелене добриво, загортають у грунт пізно восени. Коли такої маси багато, її попередньо подрібнюють. У виробничих умовах господарств це роблять косарками-подрібнювачами КІР-1,5, ДРБ-2,8, а на невеликих присадибних і дачних ділянках зелену масу пригинають до землі, подрібнюють лопатою і прикопують вручну. Жито, пшеницю та озимий ріпак загортають у грунт навесні після відновлення вегетації.

Щоб одержати на городах додатковий урожай вітамінної продукції у пізньоосінній період, після відповідної підготовки грунту висівають насіння кропу, петрушки, різних видів салатів, редиски. І навіть зимова редька та турнепс устигають сформувати добірний урожай. До речі, турнепс — незаслужено забута селянами культура, яку слід повернути на городи.

Повторні посіви — це ще й надійний засіб боротьби з бур'янами. Адже в другій половині літа практично припиняється догляд за рослинами, а тому чудово «почуваються» пізні бур'яни як на полях, так і на городах. У цей період вегетують такі злісні бур'яни, як зірочник середній (мокрець), чистець болотний, галінсога, осот, хвощ польовий, ромашка, пирій повзучий та інші. Післяжнивні посіви гірчиці, редьки і жита надійно вкривають землю зеленим килимом і перешкоджають росту та поширенню бур'янів.

М.Г.Шарапа,

кандидат сільськогосподарських наук,

Інститут картоплярства УААН

Потейтин і емістим С – екологічно безпечні стимулятори росту

Про біостимулятори росту сільськогосподарських культур дізнався випадково. Постійно відвідую виставку, яку організовує журнал «Дім, сад, город» в Українському домі. Якось, чекаючи на її відкриття, від одного літнього чоловіка почув про те, що він хотів би придбати на виставці препарат, який підвищує врожайність картоплі, та є до того ж екологічно безпечним. Він стверджував, що цей препарат минулого року дав йому відчутний приріст врожаю. Виявилося, що йдеться про потейтин.

Цього разу нам пропонували вже два препарати — потейтин і емістим С. Купив кілька ампул на пробу. Домашні, дізнавшись, що ці препарати біологічно й екологічно чисті, погодилися, що варто їх застосувати, хоча великих надій ми не покладали.

Все це відбувалося взимку, а навесні за домашніми клопотами я геть забув про придбані стимулятори. Згадав лише тоді, коли жук поліз на картоплю. Потейтин використав влітку, додав його до розчину отрутохімікату для боротьби з колорадським жуком. Емістимом С змочував корінці суниць під час садіння розеток. Перший ефект помітив на суницях: розетки швидко збільшувалися в розмірі. Спочатку навіть вирішив, що висадив не той сорт. Листя стало більшим і темно-зеленим, рослини мали великі бутони. Суниця вже першого року дала високий урожай, з великими і рівномірними ягодами, чого не можна було сказати про рослини, не оброблені емістимом С і висаджені того ж дня. Картопля теж вродила добре, але найбільше сподобалося те, що бульби були рівні і майже всі однакового розміру.

На другий рік почав уважніше спостерігати за дією цих стимуляторів. Картоплю за інструкцією змочував перед садінням. Перші результати побачив уже перед обробкою отрутохімікатом проти колорадського жука: поруч у сусіда картоплю жуки заїдають, а на рослинах, оброблених потейтином, дорослих жуків значно менше. На верхівках рослин багато мертвих личинок, які не змогли впоратися з огрубілим листям картоплі, що стало таким завдяки потейтину. Цього року моя картопля дала набагато вищий урожай, хоча й посадив її не в найкращому місці (на ділянку проникало коріння дерев). Копаючи картоплю восени, навіть з-під коріння виймав великі бульби.

Весна 1996 р. була дуже несприятливою, пізньою, тому розсаду городніх культур довелося висаджувати переростою. Через це вона хворіла, листя обпадало. Обробив її емістимом С, який тримав для суниць. До обробки солодкий перець мав жалюгідний вигляд, а оброблений почав швидко відростати і в розвитку навіть випередив той, що був під плівкою! Раніше зацвів, дав вищий урожай. Обробляв емістимом С також цвіт червоних порічок. Китиці вирівнялися і були вщерть заповнені ягодами, які також збільшилися. Потейтин і емістим С — це ті препарати, які нам потрібні.

І.С.Медведєв,
м.Кременчук,
вул.Космічна, 7, кв.48

Як я поливаю город

Коли стоїть спека і немає дощів, постає проблема поливу городніх культур.

Майже всі поради щодо цього зводяться до одного: поливати тільки перед заходом сонця, а навколо рослини полите місце засипати сухою землею. Чому так і для чого — всім відомо.

А коли у зв'язку з певними обставинами (наприклад, зайнятість на позмінній роботі тощо) не вдається полити увечері, але є вільний час зранку або в середині дня і сонце пече, що тоді робити? Полити ніби можна, але небажано.

Вже кілька років проблему поливу в будь-який час я вирішую так: навколо рослини розрівнюю в радіусі приблизно на одну п'ядь грунт по горизонталі (щоб не стікала вода) і по контуру на цій же віддалі сапкою роблю кільце глибиною 2—3 см (не більше 4 см). Зверху всю площу навколо рослини вкриваю свіжою травою або сіном так, щоб сонце не могло гріти землю (товщиною не більш як у палець). У це кільце, тобто по периметру, наливаю крізь траву стільки води, скільки може увібрати грунт. При цьому не треба за один раз витрачати всю порцію води (кварту, літр), а поливати потроху по кільцю одну рослину, другу, третю, а потім знову повернутися до першої. Так 2—3 рази.

Які переваги такого способу поливу?

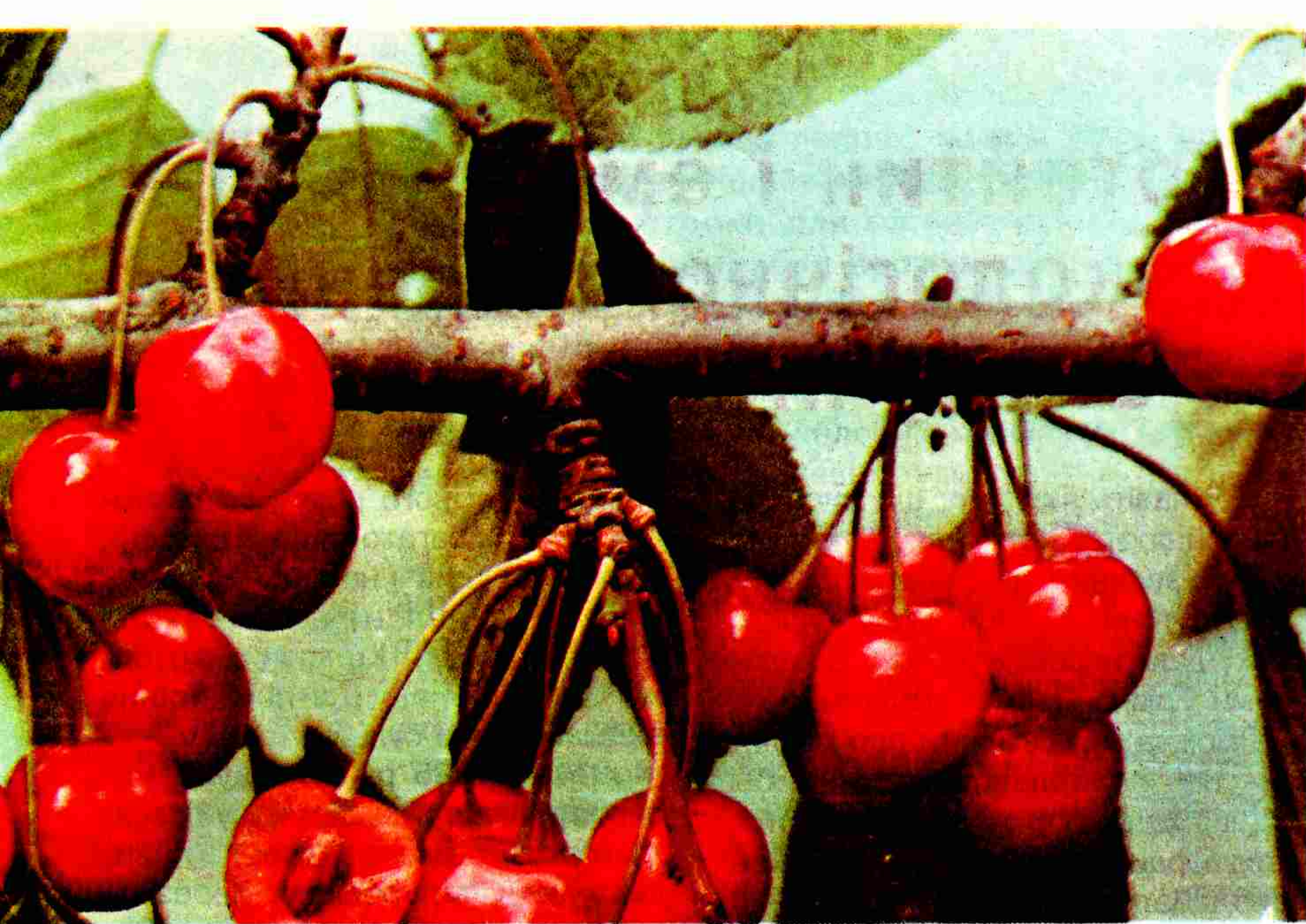
Забезпечуємо додатковою кількістю води коріння рослини (скільки «потягне» земля) і не даємо можливості сонцю припікати землю. Грунт під шаром трави (чи сіна) залишається вологим і прохолодним кілька днів, верхній його шар не перегрівається, а отже, не тріскається. Тепловий удар бере на себе трава (сіно), а зволожена земля не висихає.

Отож скористайтеся моїм досвідом, шановні городники, дачники, поливайте, як у кого випадає, і все буде гаразд.

Більше того, відпадає потреба в щоденному поливанні, бо за одну добу рослина не «випиває» стільки води, а сонце не в змозі її випарувати. Можна поливати через день, через два, а іноді й через три.

Можливо, для декого в цьому немає нічого нового, але я не зустрічав у літературі подібних порад.

Г.О.Попов,
м.Хмельницький

Коралова

Звичайна ж наша вишня цими мовами зветься кислою вишнею.

Як показують аналізи та дослідження, плоди черешні теж нагадують вишню. Вітаміну С в них стільки ж, як і у вишнях, а вітаміну Р — найбільше в темнозабарвлених сортах. Тому такі сорти черешні забезпечують лікувальну дозу, наприклад, при гіпертонії вже за споживання 250—300 грамів плодів.

Характерно, що водянисті та недостиглі плоди набагато бідніші на вітаміни. Зривати недостиглі черешні недоцільно, бо надранній збір іноді зменшує в 1,5—2 рази лікувальну силу ягід.

Черешня відкриває

Практика свідчить: черешні завжди у більшій повазі, ніж вишні. І це закономірно. Як суницею на півночі, так черешнею на півдні відкривається фруктовий сезон. Разом з тим черешні врожайніші, плоди значно більші, незрівнянно смачніші і транспортабельніші, ніж вишні, а їх виробництво завжди рентабельніше. Використовуються черешні переважно для споживання у свіжому вигляді, але окремі сорти дають смачні компоти і навіть соки.

За своїми біологічними особливостями черешні належать до одного із 150 видів вишні, що існують на земній кулі. Тільки у слов'янських мовах для вишні й черешні існують окремі назви. В усіх інших мовах (німецькій, французькій, англійській тощо) черешня не має окремої назви, а іменується солодкою вишнею.

Черешня — південна плодова культура, дуже вимоглива до тепла і вже під Києвом часто терпить від морозів: гинуть не лише врожаї, а й дерева. Однак завдяки створенню нових сортів, більш зимостійких, черешня почала просуватись далі на північ, особливо в колективних та присадибних садах.

Черешня сягає 6—8, а окремі дерева, особливо на півдні, 12—15 метрів заввишки;

Жовта Мліївська

має чітко виражений стовбур та розріджену округло-пірамідальну крону. Плодоносити починає залежно від агротехніки і сорту на 4—5-й рік. Плоди розміщуються головним чином на багаторічних букетних гілочках. Врожайність досить висока: від 20—35 до 100—150 кг і навіть більше. Тривалість життя дерев культурних сортів черешні до 20-25, а диких форм — до 50 і більше років.

Культурні сорти черешні походять від одного дикого виду, так званої пташиної черешні, яка росте в лісах Південної, Західної та Центральної Європи, в Ірані, Малій Азії, Північній Африці. Має дрібні і майже неїстівні плоди: в одних дерев солодкуваті, в інших надзвичайно гіркі. Дика черешня є також одним з видів звичайної вишні. Використовується широко як підщепа для культурної черешні, а подекуди — і для вишні.

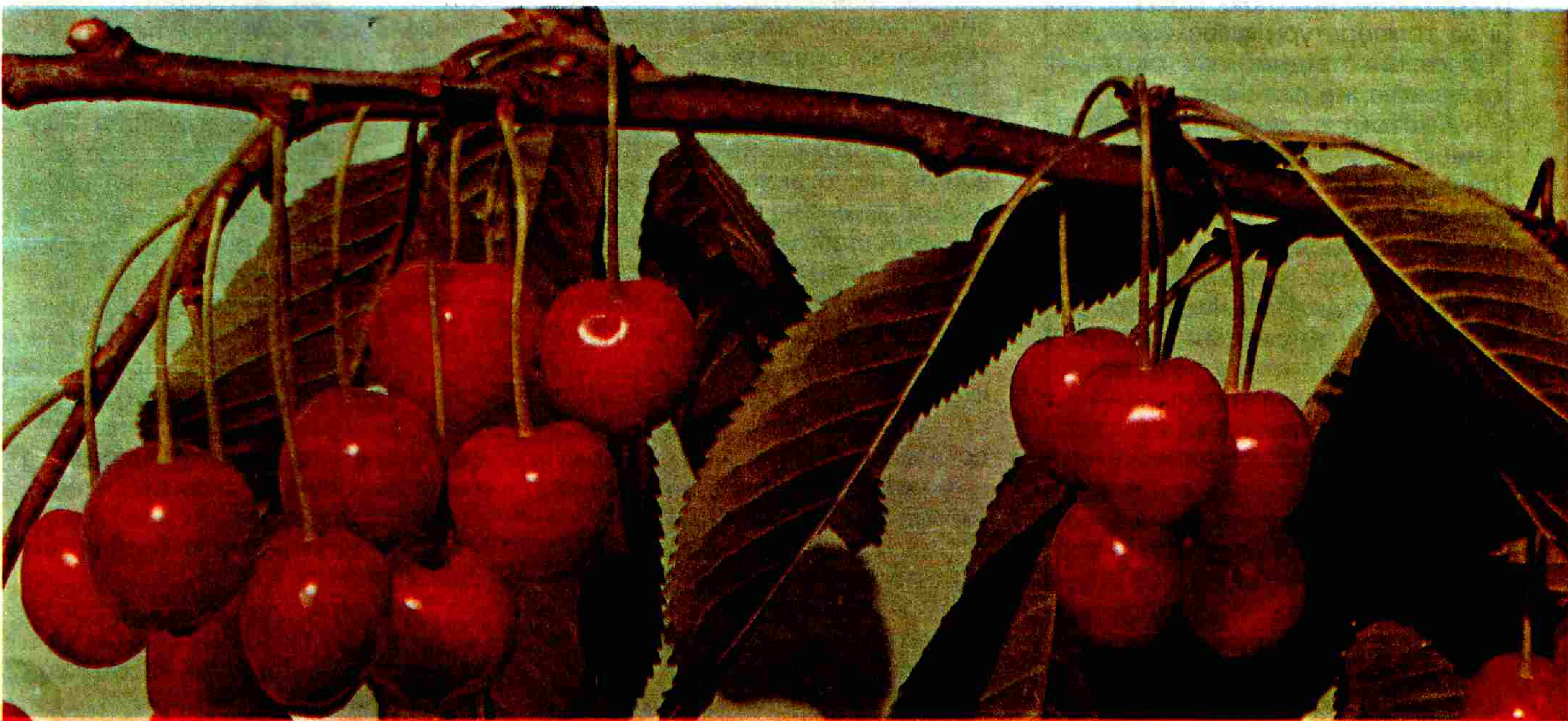
Нектарна

фруктовий сезон

У культуру черешня і вишня увійшли дуже давно, у X-XI сторіччі, а можливо, й раніше. Про це свідчать знайдені під час розкопок кісточки. Черешня пройшла і проходить великий селекційний відбір і має тепер дуже багато високоцінних сортів і гібридів. Особливу увагу в багатьох країнах звертають на черешнево-вишневі гібриди, так звані «черехи», які мають властивості і черешні, і вишні, досить морозостійкі. Їх можна вирощувати значно північніше, ніж черешню.

Дика черешня невибаглива до умов вирощування, культурна ж потребує дбайливого догляду, особливо боротьби з вишневою мухою, личинки якої пошкоджують плоди. Проте і культурні сорти у вирощуванні практично «не важчі» від яблунь, груш чи слив. Ростуть дерева майже на всіх грунтах, що не заливаються водою, але особливо полюбляє черешня супіски і захищені від холодних вітрів та добре освітлені місця. Тому в колективних та присадибних садах її слід садити з південного боку будинків та інших споруд.

Бірюза

Стільки напасті на суницю! Але обійдемось без хімії

Шкідники

Суничний кліщ. Дорослі кліщі продовгувато-овальні, спочатку білі, потім жовтуваті, мають 4 пари ніг. Довжина тіла — до 0,2 мм. Зимують самки біля основи черешків листків. Коли листя суниці починає відростати, за температури плюс 13°С самки відкладають яйця. Пошкоджені молоді листки деформуються, вкриваються жовтуватим маслянистим нальотом, відмирають. Кущі дрібнішають, стають карликовими. Звичайних розмірів досягають лише перші листки, але й ті зморщуються. Особливо пригнічуються рослини у другій половині літа, коли чисельність кліщів сягає максимуму. Пошкоджені кущі взимку вимерзають.

Розповсюджуються кліщі з садивним матеріалом. З рослини на рослину переходять по листках і вусиках. Сухого повітря не виносять і гинуть. Розвиваються в 4—5 поколіннях.

Заходи боротьби. Обприскувати суницю настоєм лушпиння цибулі (200 г на 10 л води, настоювати 4—5 днів) і накрити плівкою на кілька годин. Обробку провести тричі з інтервалом 4—5 днів. Після збирання урожаю надземну масу рослин скосити, винести за межі саду і знищити. Грунт розпушувати, видаляти бур'яни. Суницю підживлювати, поливати.

Розсаду треба брати лише з неуражених ділянок. Прогрівання її за температури плюс 48°С 13—15 хв, за свідченням окремих садівників, не дає ефекту.

Листоїд суничний. Жук довжиною до 4 мм, бурувато-жовтий. Личинки шестиногі, сіруваті, до 6 мм завдовжки. Дорослі жуки зимують під рослинними рештками. Коли грунт прогрівається до плюс 13°С, виходять з місць зимівлі, живляться листками суниці. У період цвітіння суниці самка відкладає яйця з нижнього боку листків, на черешках і стеблах. Личинки з'являються через 10—15 днів, виїдають м'якуш з нижнього боку листків і через 20—25 днів заляльковуються в грунті на глибині 1—2 см. Через 10—12 днів з лялечок виходять жуки (після плодоношення суниці), які живляться листками до вересня, після чого йдуть на зимівлю.

Заходи боротьби. Розпушування грунту в міжряддях і під кущами суниці в кінці плодоношення; знищення бур'янів; збирання жуків вручну в місцях їх скупчення.

Довгоносик землистий (сірий кореневий довгоносик). Жук довжиною до 6 мм, коричнево-сірий, хоботок короткий, не літає. Самців немає, розмножується без запліднення. Жук виповзає з грунту в липні-серпні, обгризає листки суниці по краях. Живиться вночі і в хмарні дні. Ховається під грудочками землі, рослинами. У серпні-вересні відкладає до 900 яєць. Через 13—27 днів з'являються білі безногі личинки, які підгризають коріння, кореневу шийку. Зимують разом з жуками під кущами на глибині до 10 см. Весною жуки виповзають, пошкоджують суницю, відкладають яйця. Пошкоджені рослини миршавіють і гинуть.

Заходи боротьби. Часте розпушування грунту, видалення бур'янів, відмерлих листків. Жуків також збирають вручну і знищують. Видаляючи відмерлі кущі, слід водночас знищувати личинок.

Сунична і стеблова нематоди — дрібні прозорі черв'ячки розміром до 1 мм.

Сунична нематода заселяє пазухи листків і бруньки суниці,спричиняючи вкорочення черешків і квітконосів, їх потовщення і вигинання. Кущі стають приземкуватими, листки шкірястими, тьмяно забарвленими. Плоди набувають виродливих форм, а іноді не зав'язуються.

Стеблова нематода на відміну від суничної мешкає всередині тканини рослин. Уражені рослини відстають у рості, на всіх органах (квітконоси, батоги вусиків, черешки та прожилки листків) утворюються крихкі здуття блідо-зеленого кольору — гали, які потім буріють, розм'якшуються, загнивають. Квітки, ягоди дрібнішають.

Заходи боротьби. Висаджувати оздоровлений садивний матеріал. На попереднє місце повертати суницю лише через 3—4 роки. У травні-червні і восени, коли чітко помітні заражені рослини, видаляти їх і спалювати за межами суничної ділянки. На суничнику висаджувати чорнобривці, які відлякують нематод.

Довгоносик малиново-суничний. Жук довжиною до 3 мм, сіро-чорний. Личинки білі, без ніг, з жовтою головою, завдовжки 3,5 мм. Зимують під обпалим листям і грудочками грунту. З'являються, коли відростають молоді листки, і живляться ними, прогризаючи дірочки, виїдаючи вміст бутонів. Самки відкладають яйця всередину бутонів суниці, малини, прогризаючи квітконоси. Личинки залишаються всередині бутонів, виїдають їх, там і заляльковуються. У червні — липні з'являються молоді жуки, живляться листям, а затим ховаються на зимівлю.

Заходи боротьби. Восени слід спалювати всі рослинні рештки і перекопувати грунт, збирати і знищувати надломлені квітки і обпалі бутони. Підбирати сорти, що швидко відцвітають.

Хвороби

Сіра гниль. Найбільш поширена і шкодочинна хвороба суниці. Уражує листки, бутони, квітки, плодоніжки, зав'язь. Спочатку утворюється темно-сіра пляма, тканини в цьому місці загнивають. М'якуш ягоди розм'якшується, стає не смачним, не ароматним. З'являється білий наліт конідіального спороношення. Конідії розносяться вітром, краплями дощу. Хвороба інтенсивно розвивається в період затяжних дощів і за вологої погоди. Розвитку сірої гнилі сприяє загущення насаджень, надмірне зрошення. Особливо уражуються хворобою ягоди, що лежать на землі або знаходяться недалеко від грунту. В окремі роки втрати врожаю перевищують 80 %.

Заходи боротьби. Не допускати надмірного загущення рослин, забезпечувати добре провітрювання ділянки. Не вносити великі дози азотних та органічних добрив. Мульчувати грунт у рядку і в міжряддях січкою соломи, глицею. Добре садити суницю по чорній плівці з розтинами в місцях висаджування.

Регулярно щодня вибирати хворі ягоди, складати їх у посуд з кришкою і знищувати за межами суничника.

Знищувати рослинні рештки — джерело інфекції. Грунт в основі кущів і під ними обпилювати вапном-пушонкою на початку зав'язування і на початку достигання ягід. Норма витрати вапна — 15—20 г на кущ. Вирощувати стійкі до хвороби сорти.

Біла плямистість. Крім листків, уражує черешки, суцвіття, плодоніжки і ягоди. На листках проявляється у формі невеликих округлих плям (діаметром 2—3 мм), білих у центрі, а по краях яскраво-пурпурових. У вологу погоду помітний білуватий наліт, який утворюється як на верхньому, так і на нижньому боці листка.

Зимує гриб на уражених листках та інших органах рослини у вигляді склероціїв. Навесні з них розвивається конідіальне спороношення, яке є джерелом первинного ураження.

Найбільше хвороба розвивається в дощові роки, а також коли рослини загущені і погано провітрюється ділянка.

Заходи боротьби. Не допускати внесення великих доз азотних та органічних добрив, забур'яненості й загущення насаджень. Після збирання врожаю скошувати і видаляти з суничника надземну масу рослин. Вирощувати стійкі сорти.

Бура плямистість. Уражує головним чином листки. На них з'являються великі круглі або кутасті плями, спочатку червоно-бурі, затим бурі. На плямах помітні дрібні подушечки гриба (конідіальне спороношення), які проростають у крапельно-рідинному середовищі. Спори розносяться вітром, краплями дощу. Хвороба активізується у другій половині літа, особливо там, де погано обробляють грунт, а також після рясних дощів. Сприяє ураженню загущеність рослин, забур'яненість.

Збудник зимує на листках. Найбільше уражуються сорти середнього і пізнього строків достигання.

Заходи боротьби. Такі ж, як і з білою плямистістю.

Коренева гниль. Ушкоджує корені суниці. Чорніти починають білі молоді корені, потім частина розеток і черешків листків, рослини в'януть і гинуть.

Заходи боротьби. Спалювати уражені рослини. Не розміщувати суничник на ділянці, де в грунті є залишки деревини,зокрема після корчування саду. Не використовувати для мульчування грунту тирсу. На попереднє місце суницю можна повертати не раніш як через 4 роки.

Г.Д.Федорів,
м.Київ

Ремонтантна малина дає другий урожай за належного догляду

Мені часто доводилося чути нарікання на ремонтантну малину: погано росте і плодоносить та й взагалі не така, як треба. Але винна не малина, а господар, який не хоче доглядати за нею. Це не дуже важка справа, тільки треба мати трохи бажання.

Отак і в мене росла малина без догляду, казали, що ремонтантна, але ремонтантності жодної осені не спостерігав.

Почав весною: видалив сухі пагони, надрізав верхівки, перекопав землю. Довго милувався тим, що з непролазного чагарника стало дещо схоже на малинник. Протягом сезону видаляв бур'яни, поливав. Почав читати літературу. Так звичайна праця перетворилася в захоплення.

Влітку, як тільки достигла остання ягода, вирізую 2-річні пагони. Це забезпечує кращий розвиток однорічних пагонів, які через 3—4 тижні будуть квітувати і формувати осінній урожай. Водночас підв'язую їх до шпалери (для цього сформував кущі в два ряди), щоб під масою ягід не гнулися до землі. До речі, осінній урожай у 2—3 рази більший за літній, але, на жаль, не всі ягоди достигають до морозів.

Весною кущі обрізую. Пробував по-різному: коротко, тільки нащипував. У першому випадку однорічні пагони починають рости і швидко затінюють дворічні, на яких формується урожай, в другому — ягоди такі дрібні, що хоч пінцетом збирай. Зупинився на довжині 120 см. Строки обрізування — осіннє чи весняне — значення не мають.

У середині квітня перекопую землю під кущами і роблю перше підживлення — на відро води 1 л пташиного посліду і 2 склянки деревного попелу (мінеральні добрива не використовую). Під кожним кущем сапою роблю ямку і в неї вливаю 200 г цієї рідини, ямку загортаю. Вдруге підживлюю так само через два тижні (на початку травня), втретє — у середині травня. За такої технології вже у рік садіння збирав непоганий урожай, кущі за силою росту нічим не відрізнялися від тих, що росли там раніше. У літню спеку поливаю малину через день, увечері.

Можна формувати ремонтантну малину тільки на осінній урожай, він буде ще більший. Тоді навесні всі пагони (як дво-, так і однорічні) вирізують при землі. Агротехніка така сама.

Г.С.Мамченко,
м.Прилуки

Переваги літнього щеплення

На сторінках журналу, зокрема в «ДСГ» №7 за 1993 р. та №7 за 1995 р., уже йшлося про літнє щеплення плодових дерев. Суть його в тому, що замість окулірування щитком під кору підщепи вставляють пагін з двома-трьома бруньками, які, прижившись, до осені проростають.

Літнє щеплення плодових дерев можна застосовувати як у присадибному, так і в промисловому садівництві. Гадаю, що його доцільно ввести в культуру садівництва так само, як весняне окультурення дерев, тим паче, що воно має безперечні переваги.

По-перше, строки літнього щеплення триваліші — з червня до середини вересня. Непогані результати дає щеплення в ранні строки, коли ще не закінчився весняний сокорух. Але найбільш ефективним є період другого сокоруху, тобто ті самі строки, що й для окулірування дерев.

По-друге, щеплення виконується свіжозрізаним живцем. Якщо для весняного чи зимового щеплення живці-прищепи треба заготовляти заздалегідь і зберігати за певних умов, то за літнього щеплення живці переносять з дерева на дерево щойно зрізаними, причому чим швидше, тим краще. Крім того, у випадку невдачі весняного щеплення, щоб повторити його, треба чекати рік. А за літнього щеплення його можна повторити два-три, а то й чотири рази.

По-третє, літнє щеплення за кору в Т-подібний розріз, як правило, зберігає гілку чи деревце, що дає можливість в разі потреби зробити перещеплення. Так само можна щепити вдруге чи втретє гілку чи дичку, зрізані на пеньок, якщо передбачити дещо довшу частину підщепи до її зрізу.

Четвертою перевагою літнього щеплення є можливість багатосортного окультурення дерева. Навіть на одній гілці можна щепити два-три бажаних сорти. Складніше забезпечити їхній рівномірний ріст і розвиток.

Зрештою, ще однією перевагою літнього щеплення (вона, мабуть, головна) є скорочення на один рік строків окультурення дерева. Якщо при окулíруванні брунька, що прижилася, піде в ріст тільки навесні наступного року, то за вдалого літнього щеплення гілка-прищепа розвивається вже через місяць-півтора і дає приріст. Варто лише його зберегти.

Переваги, як бачимо, вагомі.

Г.А.Скоряк,
м.Вінниця

Нові сорти з моєї колекції

Виноград — культура місцевості. Тож технологія його вирощування має грунтуватися на детальному врахуванні біологічних особливостей рослини, підборі сортименту стосовно до конкретних грунтово-кліматичних умов.

Щоб допомогти у цьому виноградарям-аматорам, хочу ознайомити їх з особливостями нових високопродуктивних комплексностійких сортів та селекційних форм (кандидатів у сорти), що зараз мають велику популярність і попит, поділитися результатами своїх спостережень за ними в умовах Дніпропетровщини.

Лора — робоча назва нової перспективної столової форми раннього строку достигання (105—115 днів від розпускання вічок до споживчої стиглості). Кущі помірно сильнорослі. Грона циліндрично-конічної або конічної форми, помірної щільності; середня маса — 600—800 г, окремі — до 1500 г. Ягоди великі і дуже великі (7—10 г), витягнуто-яйцеподібні або овальні (32х22 — 38х 25 мм), білі, на сонці з плямами червонувато-рожевої засмаги. М'якуш м'ясистий, щільний, хрумтить при споживанні, з дуже високим вмістом цукру, чудовий на смак. Шкірка тонка, кісточок 2—3 шт. Товарність і транспортабельність дуже високі. Сорт високоврожайний. Урожай може довго зберігатися на кущах без пошкоджень і втрати товарних якостей, при цьому окремі ягоди в гронах «заізюмлюються». Лоза визріває добре, витримує морози до мінус 23—24°С. Сорт стійкий до мільдью, гнилі, оїдіуму і антракнозу. Чубуки добре укорінюються. Кореневласні саджанці починають плодоносити на 2—3-й рік. Лозу на плодоношення обрізують на 4—7 вічок, навантаження на кущ — 40—50 вічок. Слід зауважити, що за високого рівня агротехніки і запасу старої деревини на кущах можна одержувати грона до 2 кг з ягодами масою 12—15 г.

Лунний (Р-27-2) — новий перспективний столовий сорт раннього строку достигання (105—115 днів) селекції Анапської ЗДСВ, (м. Анапа Краснодарського краю), одержаний від схрещування сортів Кріулянський і Кардинал. Кущі вищесередньої сили росту. Квітки двостатеві. Грона великі і дуже великі (450—800 г), циліндрично-конічної форми, помірної щільності. Ягоди великі (5—7 г), округлі (27х25 мм), зеленувато-жовті з блідо-рожевою засмагою на сонці, за що сорт і дістав свою назву. М'якуш м'ясистий, простого смаку. Товарність і транспортабельність добрі. Сорт високоврожайний. Визріває лоза добре, витримує морози до мінус 23—24°С. Плодоносних пагонів 60—75%, кількість грон на пагоні — 1,2—1,6. Чубуки укорінюються погано, через що кореневласні саджанці ростуть перші 2—3 роки повільно і пізно вступають у плодоношення (на 4-й рік). Тому сорт вирощують переважно щепленням на сильнорослих підщепах, де формуються ще більші грона (до 1,5 кг) і ягоди (до 8—12 г). Сумісність з більшістю підщеп добра, добре приживлюються щепи і на більшості євро-азіатських сортів. Плодові пагони обрізують на 4—7 вічок, навантаження на кущ — до 35—45 вічок. Щоб мати дуже великі грона, можна застосовувати і довше обрізування — на 8—12 вічок з обов'язковим наступним нормуванням урожаю. Сорт стійкий до мільдью, оїдіуму, гнилі. Але бажані 1—2 профілактичні обробки від цих хвороб перед цвітінням і після нього.

Тимур (FV-2-5) — робоча назва нової перспективної столової

форми раннього строку достигання (105—110 днів), одержаної від схрещування сортів Фрумоаса албе х Восторг. Кущі середньо-сильнорослі. Квітки двостатеві. Грона великі і дуже великі (700—900 г), здебільшого конічної форми, помірної щільності. Ягоди великі (6—8 г), загостреної витягнуто-яйцеподібної форми (30х22 мм), білі. М'якуш м'ясистий, щільний, хрумкий, з приємним легким мускатним ароматом. Сорт високоврожайний. Товарність і транспортабельність добрі. Лоза визріває добре, витримує морози до мінус 25—26°С. Сорт стійкий до мільдью, оїдіуму, гнилі. Чубуки укорінюються добре. Лозу на плодоношення обрізують на 6—9 вічок, навантаження на кущ — 45—55 вічок.

Аркадія (32-51-68) - новий перспективний столовий сорт раннього строку достигання (115—125 днів), одержаний в Українському НДІВіВ ім.В.Є.Таїрова (Одеса) від схрещування сортів Молдова х Кардинал. Синонім — Настя. З 1991 р. проходить державне сортовипробування, де й було змінено робочу назву сорту Настя на Аркадія. Кущі вищесередньої сили росту. Квітки двостатеві. Грона великі і дуже великі (500—950 г), циліндричні або крислаті, щільні чи середньої щільності. Ягоди великі і дуже великі (7—12 г), яйцеподібної або серцеподібної форми (27 х 22 — 31 х 25 мм), білі. М'якуш щільний, м'ясистий, хрумкий, простого смаку, високоцукристий. Урожайність дуже висока, тому обов'язкове нормування врожаю, бажано ще у фазі розвитку суцвіть. Товарність і транспортабельність високі. Лоза визріває повільно і тому погано (до 30—50% приросту), що є недоліком сорту. Витримує морози до мінус 21—22°С. Плодоносних пагонів 60—75%, кількість грон на пагоні — 0,9—1,5. Чубуки укорінюються задовільно, кореневласні саджанці розвиваються добре. Лозу на плодоношення обрізують на 5—8 вічок, навантаження на кущ — 35—45 вічок. Сорт стійкий проти гнилі (1,5 бала), мільдью (3 бали), середньостійкий до оїдіуму (3—4 бали). Тому рекомендується зробити обов'язково до двох профілактичних обробок проти мільдью і оїдіуму до і після цвітіння.

Вікторія — робоча назва нової столової гібридної форми раннього строку достигання (115—125 днів), одержаної в результаті складних зворотних схрещувань морозостійких євро-азіатських гібридів з добором стійкості Сейв Віллар 12-304. Кореневласні кущі середньо-слабкорослі. Квітки двостатеві. Грона великі (350—750 г), конічні, помірної щільності. Ягоди великі (5—7 г), овальнояйцеподібні (27 х 22 мм), червоно-малинові. М'якуш м'ясистий, соковитий, приємного гармонійного смаку з легким мускатним ароматом. Форма схильна до перевантаження урожаєм, тому необхідно нормувати навантаження кущів суцвіттями та гронами, особливо на кореневласних кущах; рясно зав'язує на пасинках другий урожай, який починає достигати слідом за основним. Товарність і транспортабельність добрі. Лоза визріває рано і майже повністю, навіть за надлишку азотних добрив і поливів, витримує морози до мінус 26—27°С. Плодоносних пагонів 70—90%, кількість грон на пагоні — 1,4—1,8. Чубуки укорінюються добре. Лозу на плодоношення обрізують на 3—7 вічок, навантаження дорослих кущів — 30—40 вічок. Форма стійка проти мільдью, оїдіуму, гнилі. На сильнорослих підщепах Вікторія формує ще більші ягоди і грона, добре реагує на підвищені дози добрив, своєчасні поливи, кореневі та позакореневі підживлення. Сумісність з підщепами та євро-азіатськими сортами добра.

Надежда АЗОС (Н-23-13) — новий перспективний столовий сорт раннього строку достигання (120—130 днів) селекції Анапської ЗДСВ (Краснодарський край), отриманий від схрещування сортів Молдова х Кардинал. Кущі сильнорослі. Квітки двостатеві. Грона великі (400—750 г), конічної форми,часто крислаті, нещільні або помірної щільності. Ягоди великі (5—7 г), витягнутоовальні (32 х 20 мм), сині. М'якуш м'ясистий, соковитий, хрумкий, простого гармонійного смаку, шкірка добре з'їдається. Дегустаційна оцінка свіжого винограду — 8,4—8,6 бала. Сорт високопродуктивний, дає стабільні якісні врожаї, ягоди можуть довго зберігатися на кущах. Товарність і транспортабельність високі. Однорічний приріст визріває добре, витримує морози до мінус 21—22°С. Плодоносних пагонів 70—85 %, кількість грон на пагоні — 1,2—1,6. Чубуки укорінюються незадовільно, але кореневласні саджанці ростуть добре. Лозу на плодоношення обрізують на 6—8 вічок, навантаження на кущ — 35—45 вічок. Сорт стійкий проти

мільдью і сірої гнилі, відносно стійкий проти оїдіуму.

Імпульс (Н-18-29) — робоча назва нової перспективної гібридної форми раннього строку достигання (120—130 днів) селекції Анапської ЗДСВ (Краснодарський край), одержаної від схрещування сортів Кріулянський х Королева виноградників. Кущі сильно-середньорослі. Квітки двостатеві. Грона великі (600—800 г), крислаті без визначеної форми, нещільні або помірної щільності. Ягоди великі (6—8 г), округлі або приплюснуті (27х25 мм), темночервоні. М'якуш м'ясистий, соковитий, простого гармонійного смаку. Урожайність висока. Товарність і транспортабельність добрі. Визріває лоза добре, витримує морози до мінус 22—23°С. Плодоносних пагонів 55—70 %, кількість грон на пагоні — 0,7—1,3. Чубуки укорінюються добре. Лозу на плодоношення обрізують на 5—8 вічок, навантаження дорослих кущів — 40—55 вічок. Форма має підвищену стійкість до мільдью, середньостійка проти оїдіуму та сірої гнилі. Тому рекомендується обов'язково робити до двох профілактичних обробок проти оїдіуму і сірої гнилі до і після цвітіння.

Кеша (FV-6-5) — робоча назва нової дуже перспективної гібридної форми ранньосереднього строку достигання (125—135 днів), отриманої від схрещування сортів Фрумоаса албе х Восторг. Сила росту кущів могутня. Квітки двостатеві. Грона великі і дуже великі (700—1200 г), конічні або циліндрично-конічні, помірної щільності, на довгій гребеневій ніжці. Ягоди великі і дуже великі (10—12 г), овальні (32 х 25 мм), білі. М'якуш щільний, хрумкий, простого гармонійного смаку, високоцукристий. Товарність і транспортабельність добрі. Урожайність висока. Ягоди можуть довго зберігатись на кущах без втрати своїх якостей. Плодоносних пагонів 65—80 % , кількість грон на пагоні —1,2—1,6. Форма схильна до перевантаження урожаєм, тому необхідно нормувати навантаження кущів суцвіттями та гронами. Рясно зав'язує другий урожай на пасинках, який необхідно виламувати, щоб зберегти високу якість першого. Лоза визріває добре, витримує морози до мінус 25—26°С. Чубуки укорінюються дуже добре, кореневласні саджанці гарно розвиваються і рано вступають у плодоношення (на 2—3-й рік). Навантаження дорослих кущів — 48—55 вічок при обрізуванні лози на 8—12 вічок. На великих формуваннях кущів із запасом старої деревини, обрізуючи плодові лози на 10—16 вічок, можна мати грона масою 1,5—2,0 кг з ягодами до 16 г з обов'язковим нормуванням врожаю. Форма стійка проти мільдью і дуже стійка проти гнилі. Рослини легко розрізнити за незвичними дуже розсіченими листками і червонуватими верхівками молодих пагонів (особливо весною).

Кеша 1 (FV-6-6) — робоча назва нової дуже перспективної гібридної форми середнього строку достигання (130—140 днів), одержаної від схрещування сортів Фрумоаса албе х Восторг. Сила росту кущів надто велика. Квітки функціонально жіночі. Грона дуже великі (800—1500 г), нещільні, циліндрично-конічні або без певної форми. Ягоди дуже великі (12—16 г), овально-округлі (40 х 35 мм), білі. М'якуш щільний, хрумкий, простого гармонійного смаку, з високим вмістом цукру. Кісточок 1—3. Урожайність висока і стабільна, грона можуть довго зберігатися на кущах без втрати своїх якостей. Товарність дуже висока, транспортабельність добра. Плодоносних пагонів 75—90%, кількість грон на пагоні — 1,4—1,8. Чубуки укорінюються добре, саджанці рано вступають у плодоношення. Лоза визріває добре, витримує морози до мінус 23—24°С. Навантаження дорослих кущів — 45—60 вічок при обрізуванні лози на 6—10 вічок. Форма стійка проти мільдью, оїдіуму, гнилі.

Форма FV-6-6 відрізняється від форми FV-6-5 ще потужнішою силою росту пагонів, менш розсіченим листям, білявими верхівками молодих пагонів, функціонально жіночою квіткою, пізнішим достиганням урожаю, більшими ягодами та гронами. Крім згаданих назв цих форм, серед виноградарів-аматорів поширені ще й інші: Чук і Гек та Супервосторг або Грандвосторг відповідно.

Чаррель — новий столовий сорт середньопізнього строку достигання (135—145 днів) селекції НДІВіВ «Вієрул» Молдови. Одержаний від схрещування сортів Чауш рожевий х Сейв Віллар 20-366. Аматорам цей сорт відомий ще під назвою Запорізький сувенір. Сильнорослий. Квітки двостатеві. Грона великі (400—750 г), конічної форми, помірної щільності. Ягоди великі (5—6 г), овальні (28 х 22 мм), біло-рожеві, простого приємного смаку. М'якуш м'ясистий, соковитий. Сорт високоврожайний, може довго зберігатися у спеціально обладнаних сховищах. Товарність і транспортабельність добрі. Однорічний приріст лози визріває гарно, витримує морози до мінус 23—24°С. Плодоносних пагонів 60—75%, кількість грон на пагоні - 1,2—1,4. Чубуки укорінюються нормально, кореневласні саджанці добре розвиваються і рано вступають у плодоношення (на 2—3-й рік). Навантаження дорослих кущів — 50—60 вічок, лозу обрізують на 6—8 вічок. Сорт дає дуже високі врожаї на великих формуваннях кущів із значним запасом старої деревини. Стійкий проти мільдью, оїдіуму, гнилі, антракнозу.

Юрін (V-70-148) — новий столовий сорт середньопізнього строку достигання (140—150 днів) селекції НДІВіВ «Вієрул» Молдови, виведений схрещуванням сортів Гюлябі дагестанський х Сейв Віллар 20-365. Названий на честь першого космонавта Ю.О.Гагаріна. Середньо-сильнорослий. Квітки двостатеві. Грона великі і дуже великі (600—800 г), різноманітної форми, помірної щільності. Ягоди великі (5—8 г), округло-овальні (26х23 мм), гарного рожевого кольору. М'якуш м'ясистий, соковитий, простого, дуже приємного гармонійного смаку. Сорт високоврожайний, товарність і транспортабельність високі. Плодоносних пагонів 60—75%, кількість грон на пагоні — 0,8—1,4. Однорічний приріст лози визріває добре, витримує морози до мінус 22—23°С. Чубуки укорінюються добре. Лозу на плодоношення обрізують на 5—8 вічок, навантаження на кущ — 45—55 вічок. Сорт стійкий до мільдью, оїдіуму, гнилі, однак бажано робити 1-2 профілактичні хімічні обробки від цих хвороб до і після цвітіння. Сорт дає дуже високі врожаї найвищого гатунку на великих формуваннях кущів із значним запасом старої деревини.

Світлий — новий столовий сорт середньопізнього строку достигання (145—155 днів) селекції НДІВіВ «Вієрул» Молдови, одержаний від схрещування сортів Агадаї х Сейв Віллар 20-366. Кущі сильнорослі. Квітки двостатеві. Грона великі і дуже великі (600—900 г), конічні, помірної щільності або нещільні. Ягоди великі і дуже великі (8—12 г), видовжено-овальні (38 х 22 мм), зеленожовті. М'якуш м'ясистий, соковитий, простого приємного смаку. Сорт високоврожайний, товарність і транспортабельність добрі. Плодоносних пагонів 65—75%, кількість грон на пагоні — 1,1—1,5.

Однорічний приріст лози визріває нормально, витримує морози до мінус 23—24°С. Чубуки укорінюються добре. Лозу на плодоношення обрізують на 5—8 вічок, навантаження на кущ — 45—60 вічок. Сорт стійкий до мільдью, оїдіуму, гнилі, але рекомендується проводити 1—2 профілактичні хімічні обробки від цих хвороб до і після цвітіння.

Румене (Рум'яний, XIV — 24-54) — новий столовий сорт середнього строку достигання (130—140 днів) селекції НДІВіВ «Вієрул» Молдови, виведений схрещуванням сортів Чауш рожевий х Сейв Віллар 20-473. Кущі сильнорослі. Квітки двостатеві. Грона великі і дуже великі (400—700 г, окремі понад 1000 г), конічної або конічно-циліндричної форми, середньої щільності. Ягоди великі і дуже великі (6—8 г), видовжено-яйцеподібної чи сoскоподібної форми (30х22 мм), блідо-рожеві або рожеві з фіолетовим відтінком. М'якуш соковитий, простого приємного смаку. Дуже урожайний. Плодоносних пагонів 75—90%, кількість грон на пагоні — 1,4—1,8. Через високу плодоносність усіх пагонів, навіть із сплячих вічок, сорт щороку схильний до перевантаження урожаєм, тому необхідно обов'язково нормувати урожай, бажано у фазі зав'язі, і своєчасно видаляти зайві погано розвинені пагони. Товарність висока, транспортабельність низька. Однорічний приріст лози визріває дуже добре, витримує морози до мінус 24—25°С. Чубуки укорінюються добре, кореневласні саджанці розвиваються відмінно і рано (на 2—3-й рік) починають плодоносити. Лозу на плодоношення обрізують на 4—7 вічок, навантаження на кущ — 30—45 вічок. Сорт стійкий проти мільдью, оїдіуму, гнилі.

Близьким аналогом сорту Румене є гібридна форма V-70-90 (Цица капрєйрошіє х Сейв Віллар 20-473), відома серед аматорів під назвами Цица стійка, Рожевий стійкий, Рошіє стабіл. Вони дуже схожі між собою формою листя, грон, формою і кольором ягід, високою врожайністю. Шкірка ягід сорту Румене дещо грубіша, товща. Ягоди V-70-90 при повному достиганні набувають ледь помітного, легкого мускатного аромату.

О.М.Олексієнко,
322628, Дніпропетровська обл., м.Дніпродзержинськ, пр.Металургів, 76-а, кв.28

Служба взаємодопомоги

Чи виросте чуб на місці моєї лисини?

Я ще й не у великих літах, колись мав кучерявого чуба, а зараз лисина, як широченна долоня. Що ж мені робити, аби волосся зовсім не залишило мою голову? Дуже прошу шановних читачів нашого журналу порадити народні засоби, як зупинити облисіння.

Петро Гречко,
Чернігівська обл.

Кропива. 100 г листя подрібнити, проварити 30 хв у суміші з 2 л води і 2 л винного оцту. Навар настояти 4 год. Мити ним голову без мила увечері перед сном. Можна вживати 4 рази на день до їди по півсклянки.

Настурція. 100 г свіжого листя, 100 г жалкої кропиви, 10 г подрібненого й розтертого коріння (сушеного) перстачу залити 500 г спирту (90 %). Настоювати 15 днів, часто збовтуючи. Процідити. Втирати в шкіру кожного вечора після миття голови. Але бережіться, щоб ця суміш не потрапила до очей.

Лепеха (аїр). Застосовувати у вигляді відвару. Мити голову.

Лопух (реп'ях). Настояти на міцній горілці (1:10) або на оливковій олії (1:10). Змащувати голову увечері. Можна втирати.

Волошка (блават). 5 ст.ложок квіток, по 200 г води й оцту.Добре підігріти. Змащувати 2—3 рази на день місця, де вже почалося випадання волосся.

Деревій. Свіжозрізані рослини розтерти на оливковій олії і накладати один раз на день на злисілі місця.

Хрін. Соком свіжовикопаного хрону щодня 1-2 рази змащувати до порожевіння шкіри місця голови, які вже облисіли.

Часник. Великими частками нарізати зубки часнику й натирати шкіру кожного вечора до порожевіння.

Кропиву, лепехове коріння, шишки хмелю, квітки календули, ромашку, череду, лопухове коріння подрібнити й одну столову ложку цієї суміші залити склянкою крутого окропу і ще кип'ятити 5 хв, потім процідити і втирати в шкіру голови.

Мити голову виняткова жовтком і потім споліскувати наваром, про який йшлося вище, але розвести перевареною водою.

А.Жорник,
с.Будище на Київщині

***

На сторінках «ДСГ» читали багато порад, як вилікувати гіпертонію, і нічого не зустрічали про гіпотонію — знижений тиск. У нас це сімейна хвороба. Як тільки на вулиці змінюється погода і зменшується атмосферний тиск (дощ, туман, сніг, вітер), мені, матері і дітям стає погано. Болить голова, втрачається працездатність, хочеться спати, з'являються млявість, серцева аритмія.

Будь ласка, порадьте, які напої, продукти необхідно вживати, щоб покращити наше самопочуття, і як народними методами позбутися гіпотонії.

В.Дяків,
256400, Київська обл., м.Біла Церква, пл.Соборна, 2-а, кв.6

***

Шановні читачі! Допоможіть моєму онуку. Він не розмовляв до трьох років, а коли, нарешті, почав говорити, став заїкатися. Спочатку це було не дуже помітно. Але зараз він ходить у третій клас. Навчається добре, спокійний, здібний. Та коли хвилюється, починає заїкатися, а діти сміються.

Лікарі поставили діагноз — логоневроз. Будь ласка, допоможіть порадою, як позбутися недуги.

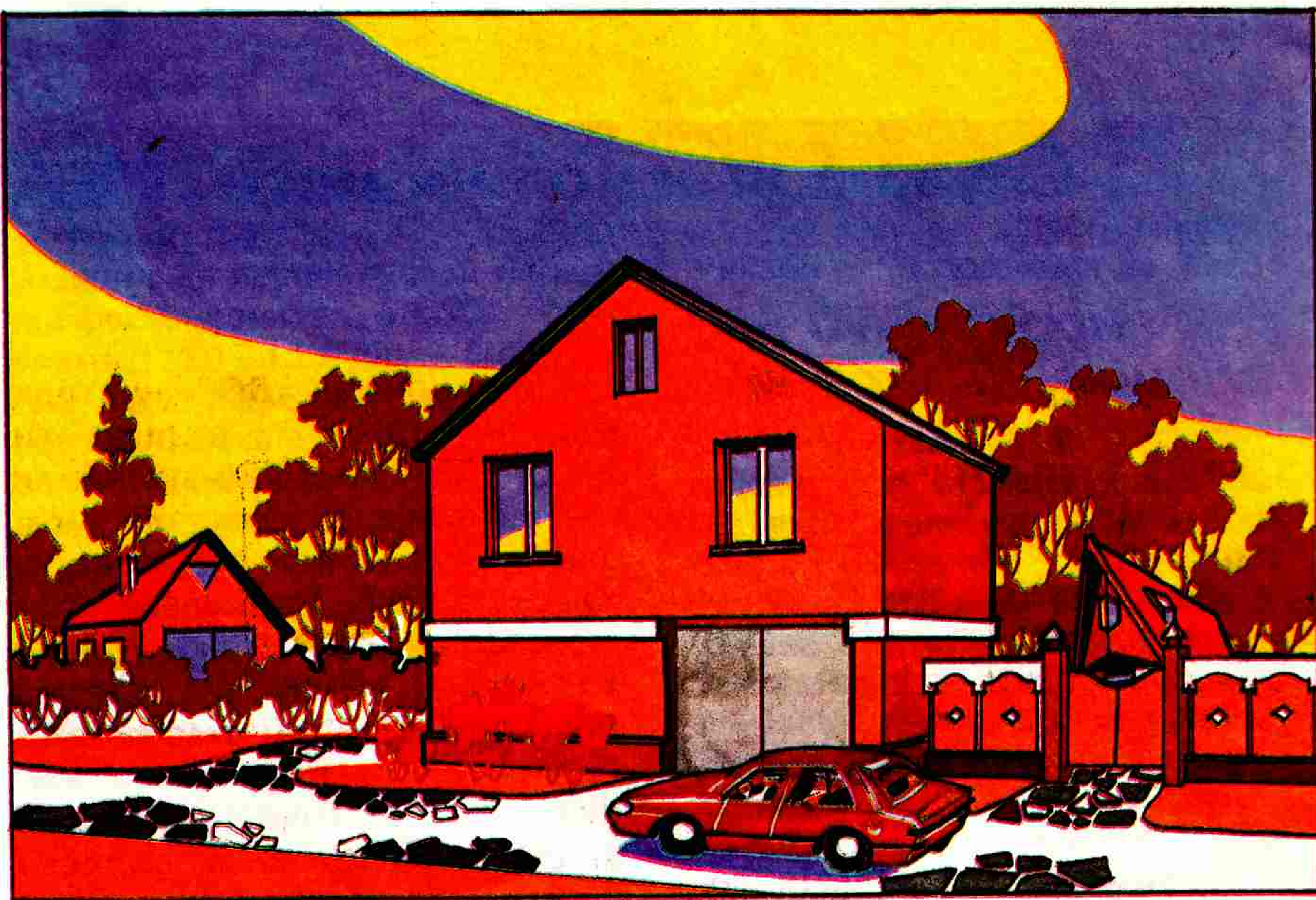
П.Макеєва,
Запоріжжя

***

До «Служби взаємодопомоги» звертаюся вперше. Я інвалід II групи, у мене ревматоїдний артрит. Навіть цього короткого листа важко було написати. Біль майже не відступає, дуже страждаю. А ще гірше від того, що живу сама і нікому мені допомогти.

Можливо, хтось із людей знає, як лікувати цю хворобу народними методами. Сподіваюсь, що надішлете мені трави, рецепти. Гроші обов'язково поверну.

Марія Онуфріївна Кузьменко,
285214, Івано-Франківська обл., Коломийський р-н, с.Печеніжин, вул. Сковороди, 7

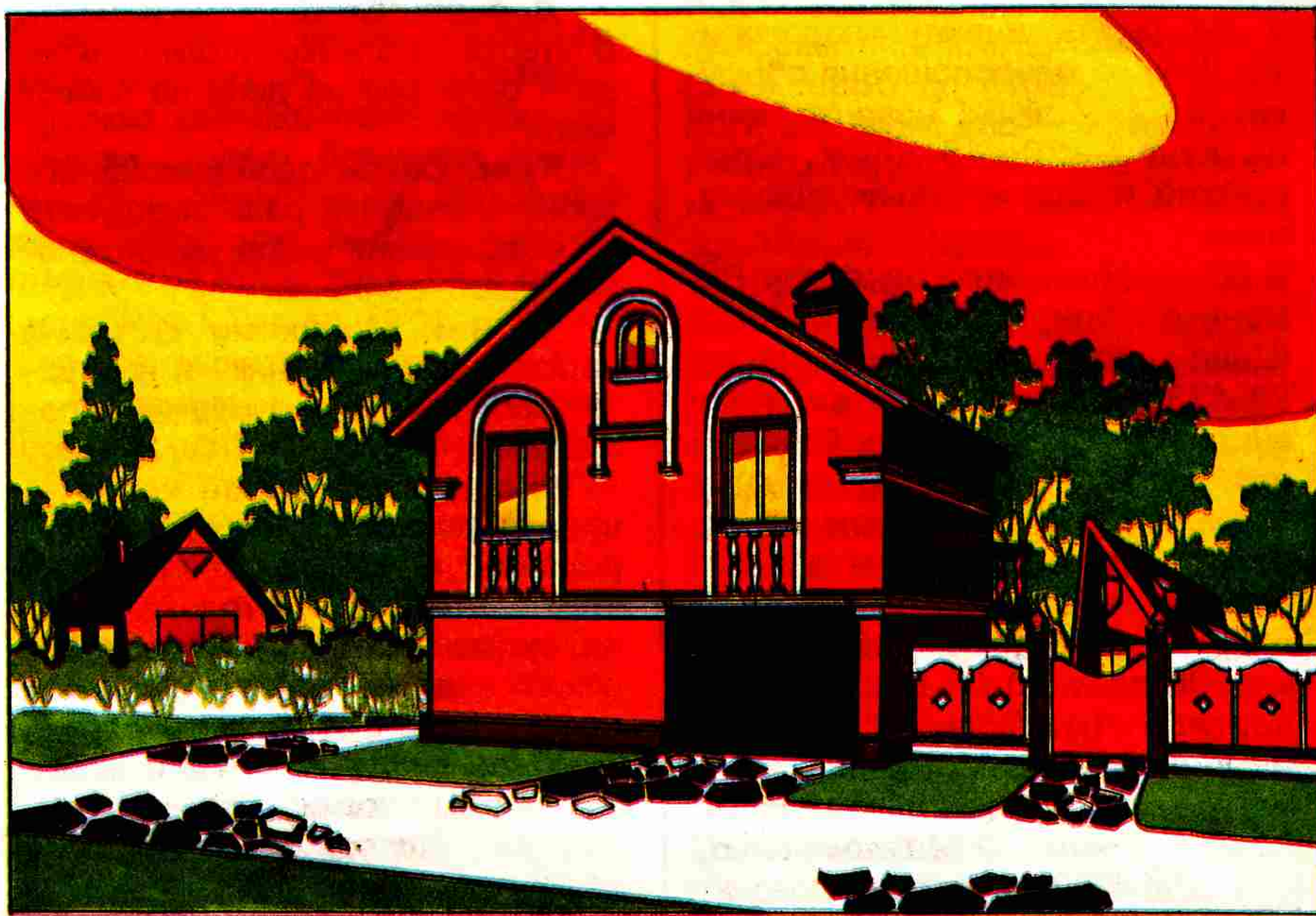
Мал.1. *Поширений тип садового будинку.*

Будинок споруджено. А як щодо краси?

Один будівельник висловив якось цікаву думку: «Будинок готовий, лишилося тільки додати архітектуру». Як кажуть, було б смішно, аби не так сумно. Адже в архітектурній практиці таке явище досить поширене. І не тільки за наших часів. Уславлені зодчі минулого не вважали за приниження займатися не тільки добудовою чи реконструкцією, а й просто декоруванням фасадів без суттєвих змін внутрішнього простору. До речі, подібна діяльність фахівця не суперечить відомому визначенню архітектури: «Архітектура — це те, що понад утилітарного». Розуміння цього архітекторами та замовниками минулого дає нам змогу милуватися красою старовинних будівель. Але наші амбіції не поширюються так далеко. Отож, зупинимось на конкретній спробі поліпшити вигляд дачного будиночка.

Відтак, будинок споруджено. Власник щасливий уже тим, що позаду зусилля, витрати та всілякі нервування. Але минає час і раптом він починає помічати, що у сусідів споруди кращі. Начебто і коштів витрачено приблизно однаково, і зусилля не більші, а подивитись приємно — люди схвалюють, господарі пишаються. А повз його хату проходять, ніяково опускаючи очі...Настрій зіпсовано, ще й діти дорікають: «Невже ти, тато, не зміг по-людськи зробити?» Мета нашої розмови — дати поради щодо «лікування» або хоча б косметичного оздоблення будинку. Так, він відповідає своєму призначенню, та, на жаль, дуже непоказний. Саме таку споруду зображено на малюнку 1. Це настільки поширений тип будинку, що можна було б навіть його і не малювати: традиційний цоколь, два вікна та горище.

Архітектор, до якого хоч і запізно звернулися по допомогу, запропонував кілька можливих засобів «лікування». Найпростіший — декорування із застосуванням кольору та накладних архітектурних деталей (різноманітні профілі, тяги, кронштейни, колони, балясини, карнизи, решітки, розетки, рельєфи). Сучасні й традиційні матеріали дають досить широкий вибір. Головна вимога - врахування впливу зовнішнього середовища. Та навіть цей найпростіший спосіб, за якого не потрібно порушувати покрівлю, докладати фундамент під добудову тощо, містить багато можливостей. Так, при традиційному декоруванні фасадів може бути використаний будь-який з відомих стилів — український, ренесанс, барокко, класицизм тощо (мал. 2). «Авангардний» стиль дає змогу збагатити або

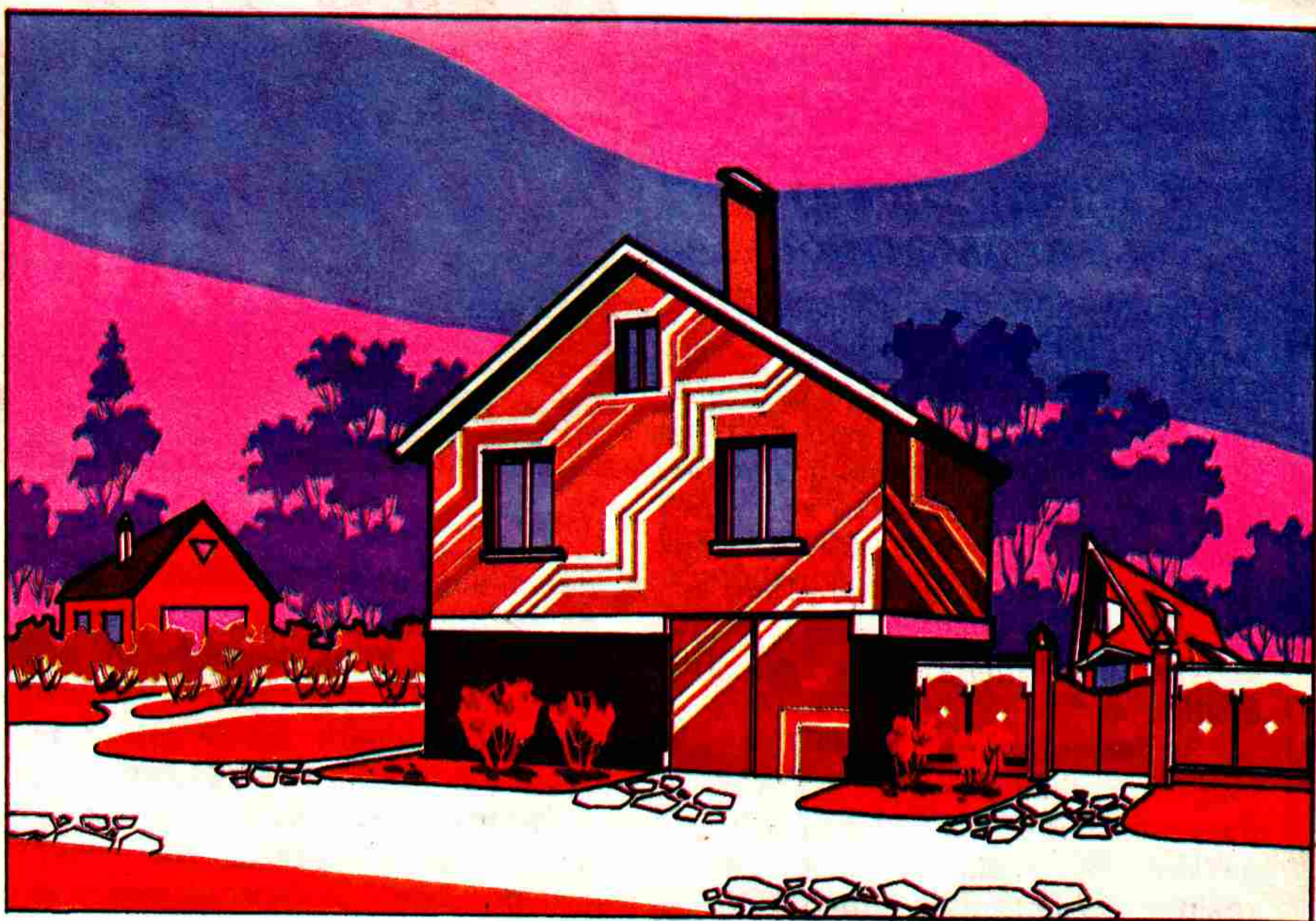
Мал.2. *Оздоблення в традиційному стилі.*

змінити композицію кольорової поверхні. Таким досить простим засобом можна надати безнадійно зіпсованому фасаду гарних пропорцій та ритму, збагатити його пластику, підкреслити вдалі елементи та замаскувати невдалі.

Застосування суперграфіки становить особливу сферу художньої діяльності. Наведений приклад — цікавий варіант оптичної корекції фасаду (мал. 3).

Радикальнішим вирішенням є добудова споруди, так би мовити, її оперення за рахунок балконів, терас, еркерів та екседр — об'ємів, що виступають з площини стіни на верхніх або нижніх рівнях (мал.4).

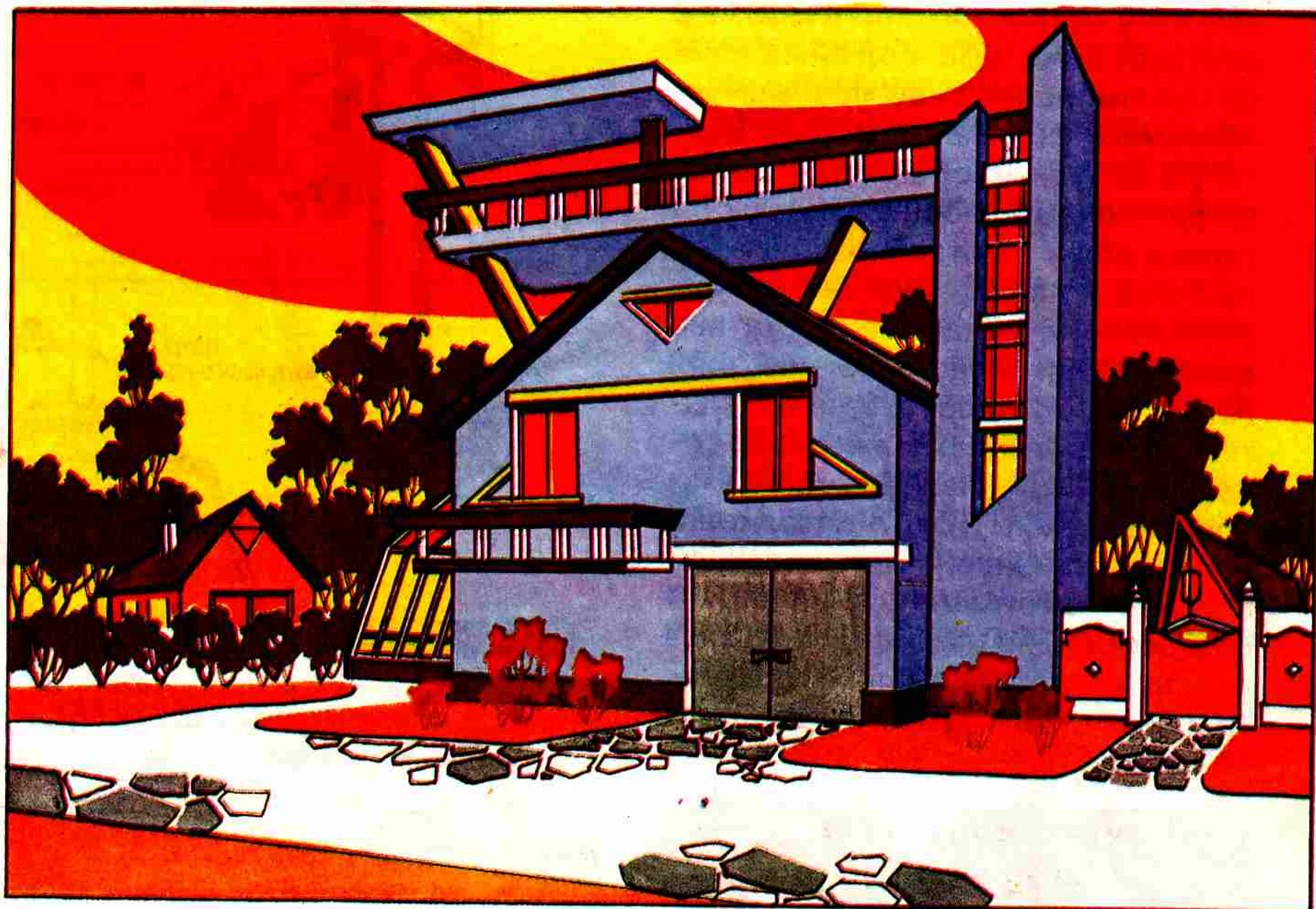
Нарешті, власник, який перейнявся розумінням престижності та доцільності архітектури, а також не позбавлений амбіцій, може добудувати будинок, змінюючи його план, кількість поверхів, а отже, й силует. На мал.5 наш «добрий знайомий» доповнений денною вітальнею, солярієм, бельведером, зовнішніми сходами та оранжереєю. Наслідком стало перетворення пересічного утилітарного садового будиночка на сучасну виразну, хоч і невеличку віллу. Та не слід забувати про поєднання краси з функціональною та конструктивною досконалістю. Без урахування цього неможливо забезпечити комфорт у помешканні та на ділянці. А вдале архітектурне вирішення оселі значно підвищує соціальний статус родини. Нарешті, час вже зрозуміти доцільність залучення до проектування архітектора або хоча б звернення до нього за порадою.

Мал.3. *Оздоблення в авангардному стилі.*

Мал.4. *Збагачення виразності будинку за рахунок добудови окремих елементів.*

Мал.5. *Розвиток будинку за рахунок додаткових функцій.*

С.Б.Зиміна,
канд. архітектури, доцент,
Київ, тел.296-14-17

Сонячний

Мікроклімат і автоматика

Відомо: якщо один з факторів розвитку рослин не в нормі — його не вистачає чи надто багато (а те й інше впливає негативно), рівень врожаю визначатиметься саме цим фактором.

Тому, щоб отримати хороший урожай у теплиці, треба або регулярно приділяти їй багато часу, або використовувати хоча б прості системи керування температурою, поливом, вологістю.

За температури 12—18°С у теплиці можна забезпечити розвиток багатьох овочевих культур без додаткового обігрівання, навіть коли температура зовнішнього повітря нижче мінус 10°С. Проте для цього слід застосовувати примусову вентиляцію повітря через підгрунтові труби.

Впровадження систем автоматичного поливу і підживлення, регулювання мікроклімату зменшує трудомісткість робіт у типових теплицях з 125 до 17 годин (у розрахунку на 1 кв.м).

Розглянемо **три** завдання авторегулювання у вегетарії: наповнення водою баків для додаткового крапельного чи підземного поливу, включення внутрішньої примусової вентиляції і чергового електрокалориферного обігрівання в негоду.

Якщо ці проблеми розв'язати, то життєзабезпечення у вегетарії буде на належному рівні (усе інше, у тому числі вологість повітря, вирішується попутно).

а) Автомат підтримання рівня води в баці

Якщо в баці достатньо теплої води, організувати крапельний або підземний полив нескладно. Заповнити бак можна, безумовно, і відрами, та у більшості овочівників є свердловина або водойма і вібраційний насос типу «Малыш» чи «Струмок» потужністю 250 Вт. Варто увімкнути насос і вода чере шланг почне заповнювати бак на горищі або у вегетарії. Щоб вчасно припинити подачу води і не залити стелю або приміщення, достатньо зробити деякі пристосування, сигналізацію. Дуже зручно, якщо система контролю сама включить подачу води (при рівні нижче норми) або виключить її (при досягненні необхідного рівня). Найпростіший автомат підтримання рівня води в баці зображено на рис. 1. Він складається з датчика рівня та електронної системи керування. Живлення від нестабілізованого джерела 12 Вт із струмом навантаження не менше 200 мА.

Система нескладна у виготовленні. Але якщо у вас виникнуть технічні ускладнення, зверніться до радіоаматорів, вони допоможуть зробити такий автомат.

Датчик рівня складається з ізоляційної пластини, куди вставлені три мідних або алюмінієвих прямих відрізки дроту, два з яких (E_2 і E_3) своєю довжи ою визначають нижній, а третій $_1$) — верхній рівень води в баці. Від кожного відрізка до пристрою йде ізольований провідник (А, В, С). Якщо бак металевий, відрізок дроту E_2 (або E_3) можна не ставити. У цьому разі провідник В (або С) кріпиться (важливим є хороший контакт) разом з металевою пластиною датчика до бака. Датчик електрично безпечний.

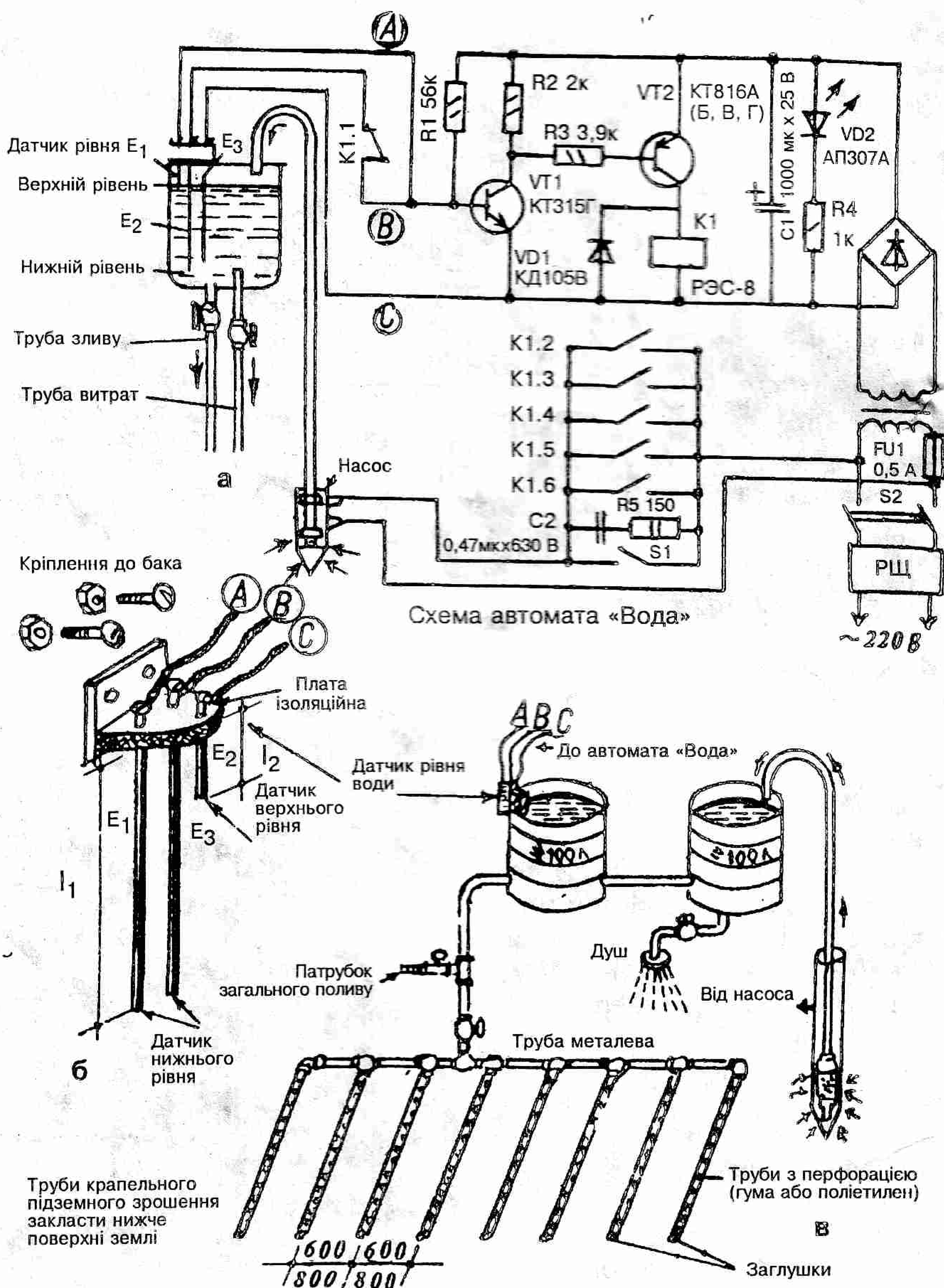

Рис. 1. Схема включення автомата «Вода» (а), принципова схема будови керування (б), схема крапельного і загального поливу (в)

(Продовження. Поч. у №№ 4, 5)

вегетарій

Напруга у мережі від розподільного щита (РЩ) підводиться до контактів виконавчого реле Р1. Тут 220 В. Це небезпечно!

Електронна автоматика повинна бути добре загерметизована в корпусі з металу або пластика і встановлена у зручному місці поблизу свердловини.

Ну, а якщо треба тим же насосом подати воду в інші місця вашого господарства? Тоді встановіть перемикач S1 і подайте 220 В до насоса, минаючи автомат включення. Шланг з водою також слід перемкнути або перенести.

б) Автомат включення вентилятора і електрокалорифера

Логіка вирівнювання температури у вегетарії дуже проста:

* світить сонце, спека — включаємо вентилятор, який прожене гаряче повітря через підземні труби. Нагрівається грунт навколо труб. Повітря вийде з них охолоджене;
* настала ніч, стало прохолодно — знову включаємо вентилятор. Прохолодне повітря, пройшовши по трубах, за рахунок накопиченого в грунті тепла виходить нагрітим. У вегетарії стає тепліше.

Головне, щоб тепле повітря не вийшло за межі теплиці. Тому так важлива максимальна герметичність огороджувальних конструкцій.

Ну, а якщо температура повітря і грунту поблизу труб вирівнялися?

Тоді вентилятор не повинен включатися.

За таким алгоритмом діє керуючий пристрій — програматор.

Для реалізації систем автоматичного керування роботою вентилятора, акумулювання тепла в грунті і використання його в прохолодні години доби необхідно мати:

два витяжних кухонних вентилятори живленням 220 В;

один або два програматори з вимірювачами температури повітря і грунту в одному або двох місцях з живленням від мережі через адаптер мережі на 12 В.

У крайньому разі можна використати вентилятори без програматорів. Але тоді обов'язковою буде ваша щоденна присутність на ділянці з вегетарієм.

Застосування програматора дає змогу автоматизувати підтримання у потрібних межах температури повітря і грунту за будь-якої погоди, якщо є резервне джерело тепла — електрокалорифер. Варіант підключення програматора до кола керування вентилятором і калорифером показано на рис.2.

У цьому випадку, коли загальна температура повітря зменшується нижче величини $t_н$, програматор за допомогою реле включає живлення калорифера. Він виключається, коли температура повітря досягає верхнього встановленого рівня $t_в$.

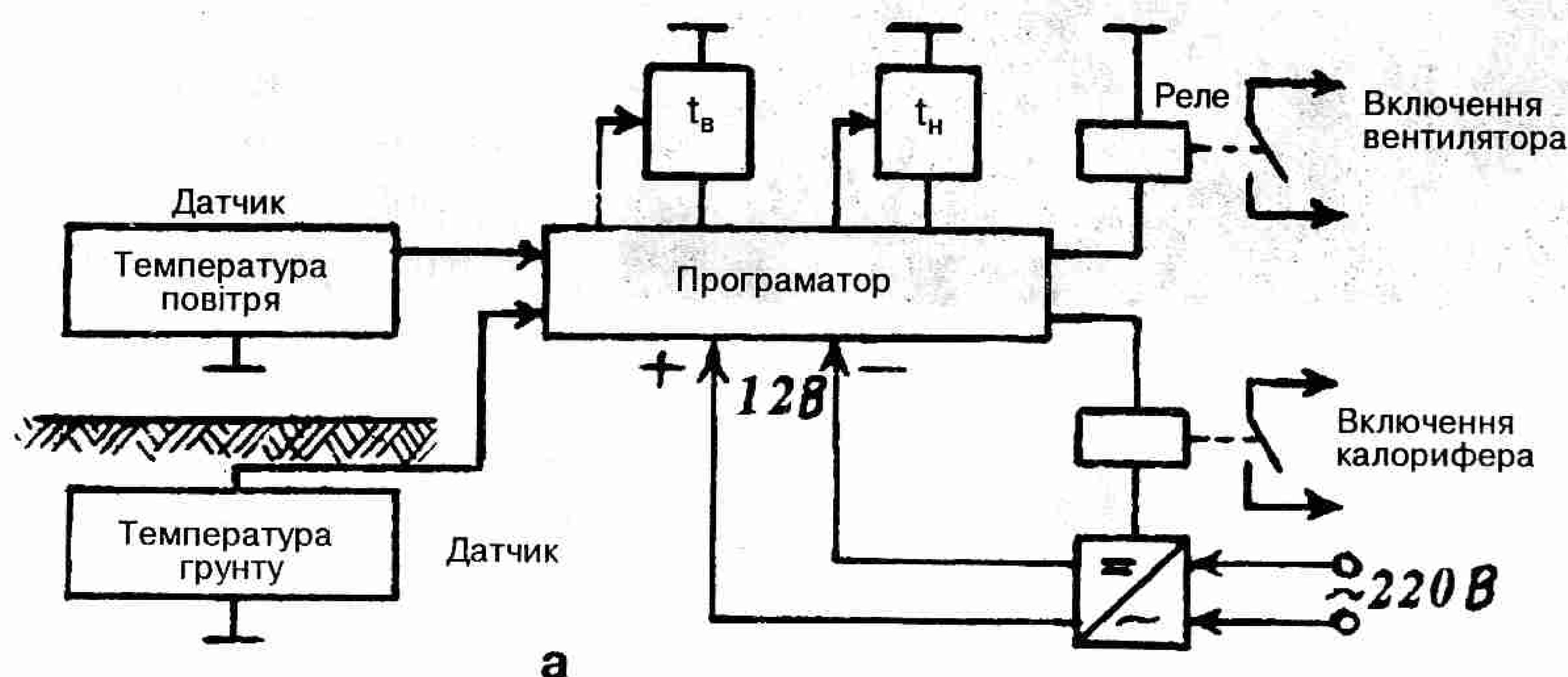
Обидва значення температури ($t_н$ і $t_в$) встановлюють на програматорі за допомогою потенціометричних датчиків.

Для надійності системи авторегулювання бажано мати на кожну батарею труб підгрунтового акумулювання тепла по одному програматору і одному калориферу потужністю 1—1,2 кВт.

Електрокалорифер встановлюють на бетонній підставці, вкритій гумовим килимком. Струмені повітря від них бажано спрямувати на задню муровану стіну вегетарію або уздовж його центральної доріжки.

Калорифери включаються за тривалої негоди або в тих випадках, коли встановлено підвищені вимоги до температури повітря у вегетарії.

(Далі буде)

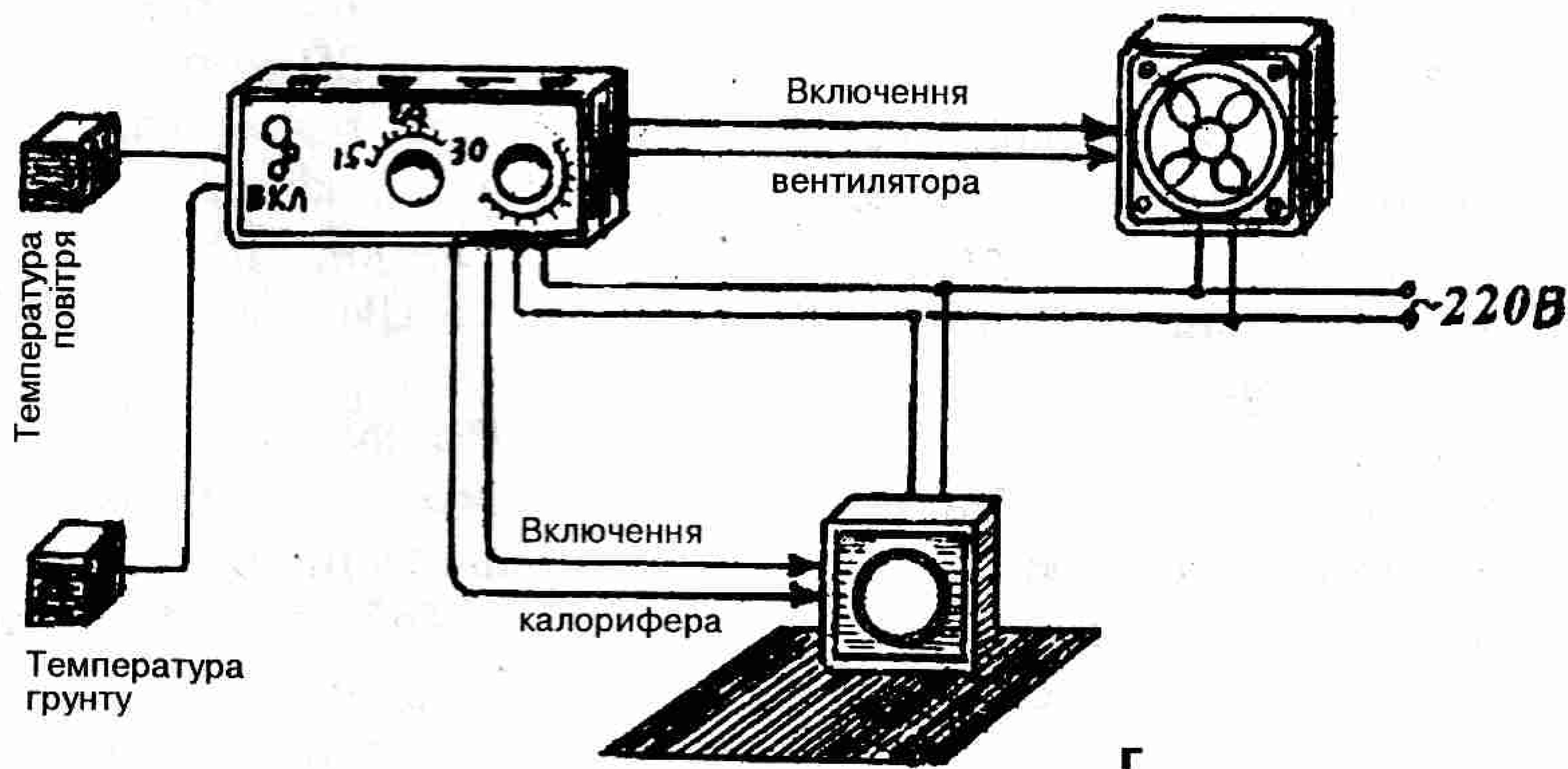

Рис. 2. Структурна схема програматора (а), графіки добової зміни температури повітря у вегетарії в зимовий час без грунтового акумулятора (б) і з акумулятором тепла (в), схема підключень програматора (г)

1. Через щільний контакт людини з домашніми тваринами. Яйця кишкових нематод та цистод можуть міститися у слині, на шерсті, лапах, морді заражених собак.

2. Діти можуть заразитися у дворі, у парках, граючись у піску, куди потрапили екскременти заражених собак.

3. Необроблені лісові ягоди можуть бути заражені екскрементами хворих хижаків(вовка, лисиці).

Профілактика гельмінтозів

Перша вимога — дотримання чистоти і правил особистої гігієни. Щоб уникнути глистяних захворювань, не можна згодовувати собакам сиру рибу, залишки забою, сирі нутрощі тварин.

Засоби боротьби з

Собаки та кішки — найулюбленіші чотириногі друзі людини. Але однієї нашої любові недостатньо. Як і будь-яким тваринам, їм загрожують хвороби, зокрема такі небезпечні і дуже поширені, як гельмінтози.

Гельмінтози — хвороби, що спричиняються гельмінтами, паразитичними черв'яками, які перебувають в органах собак та кішок. Гельмінти (паразитичні черв'яки) завдають організму собак та кішок великої шкоди, особливо ті види, що паразитують у кишечнику(круглі та плоскі гельмінти). Більшість гельмінтозних хвороб у собак мають хронічний перебіг, зумовлюючи їхнє виснаження, уповільнення росту і розвитку цуценят, тьмяніння шерсті, бувають причиною недокрів'я, здуття черева. Собаки стають в'ялими, схильними до інфекційних хвороб, швидко втомлюються. У собак та кішок паразитують головним чином круглі та стрічкові черв'яки.

Круглі черв'яки (гельмінти)

Круглі черв'яки, або нематоди, мають видовжену, ниткоподібну форму тіла, довжина якого коливається у межах 0,6 мм або до 18 см. У кишечнику собак найчастіше паразитують 4 види глистів: токсокара(аскариди), токсаскаріс, унцинарія, волосоголовець. Тварини заражаються яйцями глистів через їжу, питво, а цуценята також внутрішньоутробно та з молоком матері.

Стрічкові черв'яки (ланцюгові, плоскі)

Гельмінтози, збудниками яких є стрічкові черв'яки, називаються цистодозами. Стрічкові черв'яки — це білі з членистим тілом глисти довжиною від 0,1 до 300 см. Цистоди паразитують у тонкому відділі кишечника собак. Усі ланцюгові розвиваються за участю двох господарів — основного та проміжного. Основний — собака, кішка, вовк, шакал, лисиця та ін., проміжний —сільськогосподарські тварини, миші, птахи, блохи. Собаки заражаються тільки через їжу, споживаючи нутрощі проміжних господарів або ковтаючи бліх і волосоголовців. Чи загрожують людині гельмінти собак та кішок? Так, така загроза існує. Людина заражається паразитами кишечника собак і кішок через рот разом з інфікованою яйцями гельмінтів їжею.Це може статися різними способами:

Собак необхідно звільняти від бліх та волосоголовців за допомогою препаратів лінії Больфо та Тигувон. Боротьба з кишковими гельмінтами повинна бути регулярною та постійною. Ліквідація паразитів після застосування антигельмінтиків не є довічною, оскільки існує ймовірність перезараження. Деякі з гельмінтів можуть призвести до смерті людини.

Антигельмінтики

Фірма БАЙЄР випускає препарати проти гельмінтів кишечника собак та кішок: ДРОНТАЛ ПЛЮС таблетки, ДРОНЦИТ таблетки, ДРОНЦИТ розчин, ДРОНТАЛ для кішок.

Профілактика стрічкових черв'яків

Щоб запобігти появі стрічкових черв'яків, необхідно обстежувати собак двічі (весною та восени) або чотири рази на рік. Обстеження проводить ветеринарний лікар. Заражених стрічковими глистами собак дегельмінтизують таблетками ДРОНЦИТ. Якщо у собак одночасно підозрюють і наявність круглих черв'яків, застосовують таблетки ДРОНТАЛ

ПЛЮС, а кішкам дають ДРОНТАЛ для кішок. У районах поширення ехінококу лікування собак проти цистод проводиться з 6-тижневою перервою. Мисливських собак лікують у період полювання з 4-тижневою перервою. Сук рекомендовано додатково лікувати за 10 днів до родів, а цуценят — за 2 тижні до продажу та одразу після придбання новими власниками.

Профілактика круглих черв'яків

Для профілактики появи у кішок та собак круглих черв'яків застосовують для собак таблетки ДРОНТАЛ ПЛЮС, а для кішок ДРОНТАЛ для кішок, які знешкоджують і круглих, і стрічкових черв'яків.

Собак, старших за 6 місяців, лікують з 3-місячними інтервалами (1 раз на квартал), сук додатково перед паруванням і за 10 днів до родів. Цуценят лікують багаторазово: у віці 2 тижнів, 1 місяця, 2 місяців, 3 місяців, 4 місяців, 5 і 6 місяців. Сук, які годують цуценят, лікують завжди разом з

Дози таблеток ДРОНЦИТ для собак

Розмір собаки	Маса собаки(кг)	Доза в таблетках
Дрібні	До 5	1/2
	5–10	1
	10–20	2
Середні	20–30	3
	30–40	4
Великі	40–50	5 і т. д.

Програма дегельмінтизації собак препаратом ДРОНТАЛ-ПЛЮС.

1. Цуценята і мисливські собаки.

Курс	**Вік цуценят**
1	2 тижні
2	4 тижні
3	8 тижнів
4	12 тижнів
5	4 місяці
6	5 місяців
7	6 місяців

2.Дорослі собаки:

а) через кожних 3 місяці, тобто 4 рази на рік;

ДРОНЦИТУ на 10 кг живої маси собаки.

Таблетки давати цілими або у вигляді порошку.

Таблетки ДРОНТАЛ для кішок

Таблетки ДРОНТАЛ є новою комбінацією засобів проти гельмінтів, розробленою фірмою БАЙЄР АГ спеціально для кішок. Дозування: 1 таблетка на 4 кг живої маси тварини. Таблетки дають у замороженому кубику масла, а також подрібненими разом із їжею. Дієтичні заходи не потрібні. Не застосовувати разом з піперазином.

гельмінтози собак та кішок

ними. Якщо небезпека зараження собак гельмінтами невелика, за рішенням лікаря можна вилучити із схеми лікування деякі дегельмінтизації.

ДРОНТАЛ-ПЛЮС

Одна таблетка містить 50 мг празиквантеля, 144 мг пірантелембоната і 150 мг фебантела. Перша речовина знешкоджує усі цистоди у кишечнику собак. Протипоказань щодо використання таблеток немає, як і побічних явищ. Але в цей час не радимо давати собаці піперазин. Одноразова доза собакам: 1таблетка на 10 кг маси тіла. Ліки дозують за наведеною таблицею.

б) залежно від ступеня небезпеки перезараження у співвідношенні із життєвим циклом паразита;

в) дегельмінтизація сук перед паруванням та за 10 днів до родів(продовження курсу, як у цуценят).

Таблетки кладуть цілими у смачну їжу(наприклад у м'ясо, фарш). До прийняття ліків голодування тварин не потрібне.

Таблетки ДРОНЦИТ. Антигельмінтик для собак і кішок.

Одна таблетка містить 50 мг діючої речовини — празиквантеля. Доза для собак: 1 таблетка

Дози таблеток ДРОНТАЛ — ПЛЮС для собак

Розмір собаки	Маса собаки/кг/	Доза у таблетках
Цуценята та маленькі собаки	0,5–2	1/4
	2–5	1/2
	5–10	1
Середні собаки	10–20	2
	20–30	3
Великі собаки	30–40	4

Програма дегельмінтизації кішок препаратом ДРОНТАЛ для кішок.

1. Котенята:

Курс	Вік тварини
1	2 тижні
2	4 тижні
3	8 тижнів
4	12 тижнів
5	4 місяці
6	5 місяців
7	6 місяців

2. Дорослі тварини.

а) через кожних 3 місяці, тобто 4 рази на рік;

б) залежно від небезпеки перезараження;

в) дегельмінтизація кішок перед паруванням або за 10 днів до окоту (продовження курсу, як у цуценят).

Лікуючи своїх чотириногих улюбленців, застосовуйте тільки якісні ліки, такі, які виробляє фірма БАЙЄР АГ!

Запитуйте у ветеринарних аптеках міст України.

ПРОПОНУЮ

...насіння клематисів, цибулі червоної Веселка, Золотистої — однолітки.

Борис Олександрович Карпич,
310052, Харків–52, а/с 32

...саджанці троянд для теплиць і відкритого грунту. Всі троянди щеплені на елітних шипшинах. Ціни помірні. Кращі сорти з Голландії, Франції та Німеччини.

Можлива пересилка поштою.

Михайло Борисович Рязанов,
320048, м.Дніпропетровськ, вул.Висогірна, 14, тел.дом. (0562) 98–10–84 або (0562) 52–19–71

...цибулини тюльпанів для вигонки. Реалізація на місці.

Антон Аполінарович Мазур
317413, Кіровоградська обл., Новомиргородський р–н, с.Коробчине, тел. 8–05256–99–114

...цибулини тюльпанів 150 сортів, лілій, гладіолусів. На кожну культуру вкладайте окремий конверт.

Г.Т.Скоп,
253222, Київ–222, а/с 52

...саджанці 20 сортів суниць. Щоб одержати каталог, вкладайте підписаний конверт.

В.В.Гудзенко,
273200, Одеська обл., м.Балта, вул.Московська, 40

...садивний матеріал саджанців троянд сучасної селекції, різноманітних сортів і кольорів, у тому числі витка троянда Сімпаті – придатна для промислового зрізу. А також чорна супертроянда Неріта. Щоб отримати безкоштовний каталог, надсилайте два підписаних конверти з марками.

Катерина Олександрівна Козлова,
234410, Крим, м.Бахчисарай, а/с 4

...троянди на будь–який смак! Саджанці більш як 100 суперсортів троянд світової селекції найрізноманітніших кольорів, включаючи найновіші і дуже гарні плетисті сорти. Реалізація з травня до листопада. Тільки у нас найбагатший асортимент і відмінна якість. На замовлення у підготовленому конверті надсилається каталог і бланк замовлення. Чекаємо ваших листів.

Сергій Сергійович Овчаров,
334439, Республіка Крим, Бахчисарайський р–н, с.Холмівка,вул.Шкільна, 38

...саджанці троянд різноманітних кольорів сучасної селекції, в тому числі супертроянда Сімпаті. Тюльпани нових сортів із великої колекції, в якій є бахромчасті та лілієподібні. Нарциси і часник нових перспективних сортів. Щоб отримати каталог, надсилайте два заадресованих конверті з марками.

Поліна Олександрівна Козлова,
334410, Крим, м.Бахчисарай, а/с 1

...насіння помідорів (200 сортів): Шедевр–2, Ред Хантер, Зелені, Сніжні, Жираф, Марсель, Буштоматен, Райче; огірків (10): Міг, Каскад, Дзицу, Муромський; перцю (15): Король США, Приток, Ахотава, Гок–Сайдо, Ош–Кош...; рути, меліси, кавбуза, топісоняшника, амаранту, квітів, лікарських та багато інших. Картоплю (30): Сотку, Луговську, Зов, Ласунок, Чугунка, Каннібал. Саджанці малини: Жовтий гігант, Міраж, Сенатор; суниці: Машенька, Гігантелла, Лорд, Богота...; земклуніки: Раїса, Пенелопа. Якщо вкладете конверт, відповідь гарантую.

Віктор Пакус,
258070, Івано–Франківська обл., Тлумацький р–н, с.Локітка

...насіння помідорів (250 сортів): Надія, сорти Рудаса, Комбітомат, Лагідний, Боян, Лікурич, Рококо...; перцю (20): Бел Гой, Фіолетовий, Світ Чоколате, Гігант 1, Тулуза; огірків (10): Галіт, Далекосхідний, Фреберштраубер, Алтайський ранній...; великоплідних гарбузів (до 50 кг); сої, бобів, чуфи, лаконосу, грибної трави, цуккіні та багато іншого. Картоплю (30): Адретта, Конка, Сороконденка, Остара (суперрання), Аленька, Новокитаївська...; суниці: Женева (ремонтантна), Диво Лихоносова (шпалерна), Редглоу, Гігантелла... Вкладений конверт обов'язково, швидку відповідь гарантую.

Галина Горін,
285070, Івано–Франківська обл., Тлумацький р–н, с.Локітка

...рецепт приготування густої томатної пасти в домашніх умовах з мінімальною витратою часу і газу. Ціна рецепту 3 грн. Обов'язково заадресований конверт.

Ірина Юріївна Пацула,
315128, Полтавська, Зінківський, с.Устименки

...живці сенполій вітчизняної та зарубіжної селекцій.

Олена Валентинівна Руденко,
270049, м.Одеса, Прорізна, 19

...насіння 250 сортів помідорів; 35 – огірків; 35 — перцю; 30 – квасолі; багато сортів гарбузів, динь, цуккіні, патисонів, кукурудзи рисової, цукрової, зернової; цукрової тростини, шпинату Утеуша; бульбочки топінамбура, стахісу, чуфи; 55 сортів картоплі; саджанці смородинового дерева, йошти, ожини Техас, карликової підщепи для груш — Айва А, чорної малини Кумберленд, червоної великоплідної Болгарський рубін, Кенбі, Моллінг Ентерпрайз; 10 найкращих сортів суниць; 100 сортів гладіолусів, 100 — тюльпанів. Для відповіді надсилайте заадресований конверт.

Микола Дмитрович Єщенко,
313325, Харківська обл., Кегичівський р–н, п/в Красне

...лимонник, елеутерокок, кануфер, доброчинник.

Катерина Володимирівна Пархоменко,
255151, Київська обл., Васильківський р–н, с.Митниця

...живці великоплідної чорної смородини сортів Диковинка, Виноградна, Велой і Чорний Жемчуг (реалізація — жовтень і лютий); цибулини і дітки тюльпанів різноманітних груп (реалізація – вересень). Каталоги надсилаємо у конверті замовника.

С.Б.Сапего,
245110, Сумська обл., м.Шостка, Горького, 7–а, кв.2

...надсилаємо восени накладною або попередньою платою (не менше 15 гривень) женьшень 1–2–3–річні саджанці: 1–2–4 гривні 1 шт.; насіння: 1 шт. — 8 коп. Ехінацея пурпурова, насіння 200 шт. — 1 гривня.

Інформація та рекомендації щодо вирощування додаються.

Л.І.Недобор,
251350, Чернігівська обл., м.Прилуки, а/с 1

...живці сенполій сучасних елітних сортів.

Ірина Володимирівна Фатеєва,
343750, Донецька обл., м.Сніжне–11, вул.Волинова, 19, тел.(256) 5–16–31

...сорти найновішої селекції: ірисів – 120, картоплі — 16, смородини – 30, яблунь – налив–карликів– 11, суниці — 4, гладіолусів — 50; йошту.

Тетяна Василівна Япівська,
287080, Вінницька обл., Калинівський р–н, с.Жовтневе

...дешево садивний матеріал крокусів, пролісків та інше. Конверт — відповідь.

Світлана Магеровська,
283212, Тернопільська обл., Монастирський р–н, с.Садове

...тюльпани, крокуси, гладіолуси.

Юрій Васильович Хандусь,
252164, Київ–164,а/с 126

... збірки матеріалів по сортах, вирощуванню, заготівлі і захисту від шкідників та хвороб овочевих, ягідних і плодових культур, записані на дискетах ПК. Заадресований конверт–каталог.

252115, Київ–115, а/с 11, тел.(044) 452–99–23

...цибулини тюльпанів 40 сортів.

Тел. (044) 512–53–25

...цибулини сортових тюльпанів.

Тел. 484–81–64

...багаторічну траву (сад, ягідники, газон) — мітлицю. Чудова на вигляд, невисока, не потребує скошування. Захищає від бур'янів, шкідників, грунт від пересихання та промерзання. Удобрює, підвищує родючість. Детальний опис – 1 гривня. Заадресований конверт.

252034, Київ–34, а/с 702.
Тел. (044) 277–70–68

...проекти сучасних котеджів. Докладна інформація. Ліцензія ХВ 193.

Марина Володимирівна Крячко,
310005, м.Харків, а/с 1438,
тел. (0572) 92–08–97

...садивний матеріал клематисів, ірисів, лілій, півоній, тюльпанів, крокусів та інших багаторічників. Саджанці декоративних дерев, чагарників, хвойників. На замовлення у заадресованому та оплаченому конверті висилаємо каталог. Можлива оплата по перерахунку.

Володимиро Володимирович Крячко,
310168, м.Харків, а/с 9004

...дешево оптом насіння квітів.

І.І.Болюх,
Донецька обл., м.Сніжне, 3, СМЗ

...вигоночні цибулини, дітки тюльпанів. Реалізація на місці.

В.І.Мальцев,
252134, Київ–134, вул.Григоровича–Барського, 3, кв.271

Хочу придбати

...айву А, помологію т.1 — яблуня — 1992 р.

Тетяна Василівна Янівська,
287080, Вінницька обл., Калинівський р–н, с.Жовтневе

Фруктова рисова каша з ванільним соусом

Для ванільного соусу: *300 мл молока, 40 г цукру, ложка картопляного або кукурудзяного крохмалю, ваніль, 1 жовток, 100 мл вершків.*

Для каші: *300 г ягід (малини, ожини, полуниці, суниці, порічок), 100 г вишень свіжих або консервованих, без кісточок, 1/2 склянки води, 1/2 склянки білого вина, 85 г цукру, сік і цедра 1 лимона, 50 г рису.*

Фрукти перебрати та промити холодною водою і дати воді стекти. Полуниці можна порізати на декілька частин. Усі фрукти (крім полуниць) покласти в каструлю, додати воду, вино, цукор, сік та цедру лимона і трохи приварити. Потім відразу додати полуниці. Фрукти витягти ситом і викласти на блюдо. У фруктовому сиропі протягом 15—20 хвилин приварити рис, після чого додати готові фрукти.

Потім заварити крохмаль на молоці з цукром (3 хв), покласти ваніль, дати трохи охолонути і додати жовток. Трохи збити вершки і вилити у ванільну суміш. Цією сумішшю полити кашу.

Червоний, жовтий, зелений...

Рецепт 1. ***1 кг ягід суниці, 300 г цукру, 1 г аскорбінової кислоти.***

Ягоди помити, пересипати цукром і залишити на годину. Коли виділиться сік, додати аскорбінову кислоту (якщо вона в пігулках, то спочатку розминаємо ложкою). Поставити на вогонь, довести до кипіння і кип'ятити 5 хв. У киплячому стані розлити варення у стерилізовані банки і герметично закрити.

Рецепт 2. Незвичайний смак має варення під назвою «П'ятихвилинка». Раджу скуштувати.

3 кг суниці, 1 л соку червоної смородини, 1 кг цукру, 1 г лимонної кислоти.

Ягоди залити соком, додати цукор та лимонну кислоту і поставити масу на вогонь, довести до кипіння і прокип'ятити 5 хв, після чого розлити в банки і закрити.

Рецепт 3. А чи доводилось Вам куштувати янтарне варення з жовтої черешні?

3 кг черешні, 1,5 кг цукру, 0,5 кг волоських горіхів.

Черешні помити, вийняти кісточки і засипати цукром,поставити на вогонь, не додаючи води. Дати закипіти і зняти з вогню. Тим часом почистити і подрібнити волоські горіхи, додати їх до варення. Доводити варення до кипіння треба ще два рази з інтервалами 2—3 год. Після цього розкласти його в банки. Ягоди у варенні прозорі, як янтар, а сироп — духмяний і не дуже солодкий.

Дарунки рум'яного

Рецепт 4. Маринований агрус.

Для маринаду: 0,5 л води, 400 г цукру, 5 горошин перцю, 6 шт. гвоздики, трішки кориці, 100 г оцту.

Ягоди помити, наколоти кожну виделкою, скласти у стерилізовані банки і залити маринадом. Маринад готують так. У каструлю налити воду, додати цукор, перець, гвоздику, корицю і кип'ятити 5 хв, дати охолонути, процідити, влити оцет або оцет з соком агрусу (по 100 г).

Банки прикрити кришками, простерилізувати на водяній бані 3 хв і закатати.

Рецепт 5. Раджу спробувати варення з кабачків та ще й з апельсином. Це щось надзвичайне.

3 кг кабачків, 1,5 кг цукру, 4 апельсини, 0,5 ч.л. лимонної кислоти.

Помити кабачки, очистити їх від шкірки та насіння, натерти на тертушці з великими отворами або перекрутити на м'ясорубці. Потім перекласти в каструлю, засипати цукром і поставити на 8 год, щоб овочі пустили сік. Після цього доводити до кипіння і варити ще 3 рази по 5 хв з перервою 4 год. Апельсини ошпарити окропом, видалити кісточки і разом із шкіркою перекрутити на м'ясорубці. Додати у варення, коли ставлять його на вогонь вдруге. В кінці третього варіння покласти лимонну кислоту, потім ще раз дати закипіти і розлити в стерилізовані банки, закатати кришками.

Г.Ф.Тодощенко,
313410, Харківська обл.,
Зміївський р-н, с.Борки,

Бузина, запечена в тісті

8 гілочок бузини, 150 г борошна, 1/2 склянки мінеральної води, 2 ст.л.олії, 1/2 ч.л. солі, 2 жовтки, 80 г цукру, 2 білки, 150 г масла для випікання, 1,5 ч.л.цукру для посипання.

Бузину добре помити і дати стекти воді. Борошно перемішати спочатку з мінеральною водою та олією, а потім додати решту продуктів (крім білків) і добре збити. Залишити на годину для набухання.

Збити білки, замочити в них гілочки бузини, опустити їх у тісто і покласти в кипляче масло, щоб запеклося тісто.

Зверху потім притрусити цукром.

Джем з ягід бузини

1 кг ягід бузини, 1 кг цукру, 1 лимон, 3 чарки лікеру або коньяку.

Бузину вимити, обсушити, видалити плодоніжки. Додати сік лимона, натерту цедру лимона, цукор і довести до кипіння, весь час помішуючи. Варити на сильному вогні 4 хвилини, помішуючи. Додати лікер або коньяк у гарячий джем і розкласти у банки.

Біодинамічний календар

ЛИПЕНЬ

Близнюки

1 (14.35) — 3 (21.32)

Зацвітає павутинний лопух. Останній термін квітування малини, озимого жита, калини. Сходить пізня картопля.

Щодня збирають гнилі ягоди і падалицю яблуні і сливи, які знищують або закопують на глибину 40—50 см у землю або компост.

Готують грядку під суниці і пекінську капусту.

Рак

3 (21.32) — 6 (6.45)

Новий Місяць — 4 (21.41)

Зацвітає рання картопля. Розпочинаються жнива. Середній термін квітування дрібнолистої липи.

Ще можна обприскувати вишні і ягідники проти попелиці.

Підживлюють суниці (третього і четвертого року життя після збирання врожаю) суперфосфатом (25—30 г на 1 пог. метр); за поганого розвитку кущів і після скошування листя вносять також сечовину або селітру (10—20 г на 1 пог. метр) Одночасно з внесенням добрив обов'язково розпушують грунт.

Родючі і раніше удобрені грунти не підживлюють.

Лев

6 (6.45) — 8 (18.22)

Зацвітають останні вівсяниці. Обприскують яблуні й сливи проти шкідників. Якщо на агрусі з'являється пильщик (зелені черв'ячки об'їдають листя), обприскують кущі настоєм гірчиці (50 г порошку заварюють у 10 л гарячої води, настоюють 2—3 доби). З цією метою можна використати також тютюн або тютюновий пил (200 г на 10 л води, настоюють 2 доби). Перед обприскуванням додають 40 г господарського мила на 10 л розчину.

Діва

8 (18.22) — 11 (7.21)

Найпізніший термін квітування лілового осоту. У північних областях України настає пора сіножатей.

Підживлюють фосфорними і калійними добривами або гноївкою агрус, смородину і малину.

Збирають і знищують передчасно достиглі ягоди чорної смородини і агрусу, уражені агрусовою вогнівкою.

Терези

11 (7.21) — 13 (19.21)

Перша чверть Місяця — 13 (0.44)

Пізній термін квітування жасмину, лісової полуниці і цикорію.

Видаляють «вуса» суниці (в міру їх появи). Якщо потрібний садивний матеріал, «вуса» залишають.

Коли хочуть одержати на своїй ділянці розсаду суниці, відразу після збирання ягід перекопують грунт між рядами (перед цим вносять, крім мінеральних, органічні добрива — по відру на квадратний метр) і спрямовують туди «вуса». За сухої погоди поливають. На звільнених ділянках висівають салати, редиску, петрушку, шпинат.

Скорпіон

13 (19.21) — 16 (4.03)

Останній термін квітування звіробою. Середній строк достигання озимого жита. Ліквідують насадження суниці, яка росте 4—5 років, а цю площу використовують під кріп, редиску та деякі інші скоростиглі овочі.

Висівають насіння китайської капусти на розсаду і висаджують розсаду суниць на заздалегідь підготовлені ділянки.

Стрілець

16 (4.03) — 18 (8.45)

Середній термін квітування пижма. Прищипують, відгинають або виламують пагони плодових дерев, що неправильно ростуть. Окулірують плодові дерева.

Підтримують належну вологість грунту на овочевих грядках. Помідори поливають так, щоб земля під кущами була вологою на глибині не менше 35 см, посушливого літа не рідше як двічі на тиждень. Нерегулярний полив зменшує врожай і знижує якість помідори розтріскуються.

Козеріг

18 (8.45) — 20 (10.29)

Повний Місяць — 20 (6.22)

Зацвітають останні дрібнолисті липи, лугові волошки.

Особливо щедро поливають огірки, без цього вони «скидають» і квіти, і зав'язь. Однак не можна й зловживати водою, заливати нею грядки. Поливати огірки слід невеликими порціями, але регулярно.

Висаджують розсаду суниць, висівають на зелень кріп, цибулю на перо, салат, шпинат, редиску.

Водолій

20 (10.29) — 22 (10.59)

Середній термін квітування картоплі. Скошують листя суниці, дуже уражене кліщем або сірою гниллю, і спалюють його. Розпушують грунт у пристовбурних кругах і смугах плодових дерев. Продовжують боротьбу з яблуневою плодожеркою, збираючи падалицю і накладаючи ловильні пояси.

Риби

22 (10.59) — 24 (12.03)

Найпізніший термін квітування лопуха. Розпушують грунт на городі. Робити це слід регулярно, адже саме в розпушеному й вологому грунті найкраще розвиваються корені овочевих культур. Грунтова кірка сприяє не тільки втраті вологи, а й спричиняє кисневе голодування рослин.

Висівають (післяжнивно) салат, шпинат, редиску, кріп на зелень.

Овен

24 (12.03) — 26 (14.53)

Вже можна спостерігати перші осінні кольори на листі дрібнолистої липи та деяких інших дерев.

Прищеплюють вічком (окулірування) вишню. Для кращого приживлення окулірують двома вічками, прищеплюючи їх на висоті 5-6 см. Коли щеплять за кору, її відділяють, щоб щиток прищепи (довжиною 2,5—3 см) легко входив за неї.

Для кращого зростання заокуліроване вічко відразу ж обв'язують (знизу вгору) поліхлорвініловою або поліетиленовою стрічкою завширшки 0,8—1 см і завдовжки 25—30 см.

Телець

26 (14.53) — 28 (20.04)

Третя чверть Місяця — 26 (21.30)

Середній термін збирання озимого жита. Розпушують грунт після кожного поливання: під помідорами — глибше, під огірками — мілкіше відповідно до заглиблення їхніх коренів. У спеку бажано після поливу присипати ямки і борозенки сухим грунтом — це захистить корені від перегріву.

Висівають редиску, моркву ранніх сортів, яку збирають восени для салатів.

Близнюки

28 (20.04) — 31 (3.38)

Найпізніший термін квітування пижма.

Поливаючи рослини в сонячну погоду, слід струмінь спрямовувати вниз, під корінь. Вода не повинна потрапляти на листя.

Якщо листя огірків набуває світло-жовтого кольору, а верхівки плодів загострені, це означає, що в грунті не вистачає азоту. Коли ж плоди у верхній частині розширені, а листя темно-зеленого кольору з жовтою смужкою по краях, значить, бракує калію. Підживіть огірки (раз на декаду) розчином коров'яку (1 до 10).

Придатний і пташиний послід (70 г на 1 л води) та попіл (співвідношення таке ж).

У номері:

«Дім, сад, город»
(українською мовою)
Щомісячний виробничо-практичний журнал
№ 6, червень, 1997 р.
Видається з січня 1989 р.
Київ, видавництво «Нива»
Підписано до друку 30.05.97.
Формат 60x84 $^1/_8$. Папір офсетний №1. Офсетний друк.
3,72 умовн. друк.арк., 16,74 умовн.фарб.-відб., 7,5 обл.-вид. арк.Тираж 85000 прим. Зам. 0118706
Ціна договірна
Адреса редакції: 252054, Київ-54, вул. Павлівська,11-г, тел. 216-05-40, 216-00-41
Відділ листів і реклами — 216-40-25.
Комп'ютерний набір і верстку зроблено у видавництві «Нива»
Кольороподіл і друк виготовлені на комбінаті друку видавництва «Преса України», 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50

Індекс 74142

ПОДАРУЙТЕ РАДІСТЬ ДІТЯМ

“Яблунька“ – нове щоквартальне видання про таємниці природи для дітей 5 – 12 років.

Яскраві малюнки, чудова поліграфія, дитяча пошта, лотерея, цікаві конкурси, призи, тощо.

Індекс – 40306.

Передплата на півріччя – 3,60.

В редакції “ДСГ“ – значно дешевше.

“Яблунька“ – радість вашим дітям і онукам.

ISSN 0235-63 … сад … 1997, № …